Jaargang 110. Vrijdag, 21 November 1851. No. 93.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

ij deze Courant wordt gratis aan de geabonneerden zonden: *Kort Verslag van de Handelingen der Staten eraal en der Provinciale Staten van Groningen.*

---

e STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS de *Provincie Gronirgen*, brengt ter kennis van de daarbelanghebbenden, dat de **Statenzijl** wederom voor **Scheepvaart GEOPEND is.**

RONINGEN, 17 November 1851.

De Staatsraad, Commis.aris des Konings voornd.:
VAN LIMBURG STIRUM.

URGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, in van den RENTMEESTER van de STADS VEENEN *Ter Apel*, op DINGSDAG den 2den December 1851, voormiddags te tien uur, in een der Vertrekken van het ADHUIS dezer Stad, te verhuren:

et **HUIS BAREVELD** met den **ONTVANG der TOL, en het GEBRUIK der LANDE-EN** te *Stieterveen*, kort bij de *Wildervank* gelegen, voor tijd van *zes* jaren benevens **VIJF VERLATEN ZES KLAPBRUGGEN** met de **BEHUIZINEN, TUINEN** en **LANDERIJEN**, in de *Wildervank* en aan het *Stads-Kanaal* gelegen, voor den tijd *drie* jaren.

Zullende de Voorwaarden van deze Verhuring acht dagen orens ter lezing liggen bij den RENTMEESTER van STADS VEENEN en *Ter Apel*, te *Groningen;* bij B. DRENTH, op het *Stads-Kanaal*, en op het Huis *Bareveld;* terwijl de belanghebbenden tevens nader onderrigt unnen bekomen bij opgemelden RENTMEESTER te *Groningen*, en bij den OPZIGTER der Stads Veenen J. NIKEN, in de *Wildervank.*

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 17den November 1851.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *Groningen* maken bekend, dat, ten overstaan van Mr. **R. FEITH**, Notaris te *Zuidbroek*, op WOENSDAG den 3den December 1851, des morgens te 10 uur, ten Huize van A. G. BUINING, Logementhouder te *Zuidbroek*, in 15 perceelen, publiek zullen worden verhuurd: de **STADS LANDEN**, behoorende tot de zoogenoemde ***GOCKINGA-MEERT***, gelegen te *Zuidbroek;* waaromtrent nadere informatiën te bekomen zijn ten KANTORE van gemelden Notaris.

GRONINGEN, 19 November 1851.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NIEUWSTIJDINGEN.

DENEMARKEN.

Denemarken heeft weder een ministeriële krisis. De minister van eeredienst, die een ontwerp op het onderwijs moest dienen en daarmede niet gereed was, begreep zelf dat hij hoorde af te treden, doch tevens dat hij in den tegenwoordigen toestand des rijks, daartoe den wenk der wetgevende magt zou behooren af te wachten. Het is hoogst waarschijnlijk dat Denemarken eene andere staatkunde zal moeten volgen. Sleeswijk-Holstein en de Sond-tol zullen het daartoe wel noodzaken. Over laatstgenoemden tol komen gedurig protesten in van onderscheidene mogendheden.

(Zoo hebben thans weder de staten van Noord-Amerika eene krachtige nota te Koppenhage ingediend betreffende den tol. Het verdient opmerking, dat er met vele zeevarende natiën geen verdragen ten opzigte van dien tol bestaan. Hieronder behoort Noord-Amerika, dat reeds vóór lang verklaard heeft, gemelden *onbillijken* tol niet te kunnen erkennen.)

— In den nacht van den 2den dezer heeft een geweldige brand het kasteel Birkenthiergaard in Denemarken, behoorende aan den kamerheer graaf *de Lerche*, geheel vernield, waarbij tevens eene groote massa graan, 1800 schapen van edel ras, 120 paarden, 18 koeijen, enz., eene prooi der vlammen werden. Men schrijft dit ongeluk aan kwaadwilligheid toe.

ITALIE.

ROME, 10 November.

Wij leven sedert acht dagen in den vollen winter; dagelijks ziet men hagel en sneeuw. De Tiber is buiten hare oevers getreden én heeft de aan haren linkeroever gelegene straten der stad onder water gezet.

[Den 6den November is de thermometer te Rome tot 2° R. gevallen, en waren de berg Leziale en de velden van Hannibal met sneeuw bedekt.]

TURIJN, 12 November.

Het weder is hier aanhoudend winter; afwisselend vorst, regen en sneeuw. — De oudste lieden kunnen zich geen zoo vroegen winter herinneren. De eerste sneeuw heeft 4 à 5 dagen op de straten en daken gelegen. In Zuid-Italië is de winter insgelijks ongehoord vroeg ingevallen.

— De Sardinische regering voert thans een' levendigen strijd tegen.... het vervelend klokkengelui! Op feestdagen duurt dit van des morgens 3 tot des avonds 9 uur. De geestelijkheid is natuurlijk zeer verstoord ook over deze bemoeijing der regering met *kerkelijke* zaken.

VENETIË, 11 November.

De heer *E. Curti*, alhier, is ter dood veroordeeld, als overtuigd een coupon van de geldleening *Mazzini* te hebben gekocht, zonder den verkooper aan de autoriteit bekend te hebben gemaakt, en alzoo te hebben begaan de misdaad van hoog verraad. De veldmaarschalk *Radetzky* heeft de straf te streng gevonden en ze veranderd in 8 jaren gevangenis.

DUITSCHLAND.

De Koning van Beijeren had reeds sedert een' geruimen tijd het plan gevormd, eene soort van akademie te stichten, uitsluitend ten behoeve van jonge lieden, die verlangden zich aan de staatsdienst toe te wijden. Dit plan zal thans ten uitvoer worden gebragt. Met het bouwen van het gesticht, op kosten van Z. M. reeds een aanvang gemaakt. Daartoe is voorloopig eene som van *f* 400,000 bestemd.

— Professor *Jakob Grimm* werkt, bijgestaan door ongeveer 100 taalgeleerden, nu reeds 10 jaren aan het groote woordenboek van de Hoogduitsche taal.

— Uit Weenen meldt men, d.d. 10den November, dat, ten gevolge eener met den minister van financiën getroffen schikking, de begrooting van het krijgswezen voor 1852 tot op 85 millioen florijnen zal worden verminderd. Voor het thans loopende jaar bedroeg deze begrooting 110 millioen, waaronder echter 8 millioen voor buitengewone uitgaven, ten gevolge der mobilisatie van het leger tegen Pruissen. Uit eene vergelijking der beide sommen blijkt, dat de vermindering van het leger eene aanzienlijke besparing zal ten gevolge hebben. De sterkte van het leger zal niet beneden de 400,000 worden teruggebragt, zoodat Oostenrijk op alle mogelijke gebeurtenissen zal zijn voorbereid.

— Van de Russisch-Poolsche grenzen wordt geschreven hoe Russische officieren verzekerden, dat het geheele leger van dat Rijk zich den 1sten November, dus den 13den November nieuwe stijl, op vollen voet van oorlog bevinden moest.

— De *Oestr. Reichszeitung* verklaart zich in een artikel over de Presidentsverkiezing in Frankrijk ten gunste van den tegenwoordigen President der aepubliek.

— Bij de zoo ernstige ongesteldheid des konings van Hannover, vestigen thans velen in gansch Duitschland de oogen al meer en meer op zijnen vermoedelijken opvolger, die, eensdeels om zijn ligchaamsgebrek (blindheid), maar vooral door de zucht zijns vaders, om alles alléén te regeren, tot nu toe afgetrokken leefde en bovendien zich door eene zeldzame stilzwijgendheid onderscheidde. Het eenige wat men van hem weet, is, dat hem alles behalve verstandelijk vermogen en zucht tot grondig onderzoek van praktische wetenschappen ontbreken; en uit dien hoofde meent men grond te hebben om te hopen, dat zijne komst tot den troon geene verandering in vele betrekkingen zal te weeg brengen.

[***Naschrift.*** De grijze Koning, ERNST AUGUST, *is Dingsdag morgen ll. kalm ontslapen.*

De bezwaren der ridderschap uit Hannover, bij den Bondsdag, wegens ongrondwettige verandering der provinciale staatsregelingen, zijn door den Bondsdag aan de Hannoversche regering, met verzoek om nadere ophelderingen, gezonden.

Naar wij vernemen, zal bij uitvoering van het Pruissisch-Hannoversch traktaat, de Hannoveraansche vrijhaven Harburg vervallen en in de plaats daarvan aldaar een vrij entrepôt opgerigt worden.

Het *Bremer-Handelsblad* dringt er sterk op aan, om Emden door een' spoorweg, en zooveel mogelijk in regte lijn, met Keulen te verbinden, — met Keulen de stapelplaats van den West-Duitschen en Zwitserschen handel, waar de kapitalen zijn, die Emden mist, terwijl Emden heeft, wat Antwerpen Keulen niet aanbiedt, — n.l. kundige reeders, schepen en degelijk zeevolk.

„Alzoo," zegt het *Bremer-Handelsblad*, „zal Emden een gedeelte van den goudstroom, in West-Duitschland en Zwitserland ontspruitende, vroeger alleen door den Rijn naar Nederland geleid, en vervolgens gedeeltelijk door de spoorwegen op Antwerpen gevoerd, naar zijne haven trekken. Dit gaat natuurlijk langzaam, maar de tijd zal komen, dat de Keulenaar zich te Emden te huis gevoelt, zich met Oost-Friesche huizen associëert en Emden en Keulen tot eene mercantiële éénheid maakt. Alle pogingen van Keulen om eigen zeevaart te scheppen, waren ijdel. De Rijn-provinciën kunnen zich alléén door Oost-Friesland in handel en zeevaart emanciperen.

„Eén ding houde men echter in het oog. De weg van Emden naar Keulen heeft magtige en vijandelijke concurrenten in de Nederlandsche en Belgische water- en spoorwegen, en goedkoopheid en spoed beslissen thans in den handel bijna alles. Het komt er dus vooral op aan, dat de spoorweg tusschen Emden en Keulen zoo kort en zoo goedkoop mogelijk voor het vervoer zij."

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 16 November.

Eergisteren avond had op Guildhall het jaarlijksche gewone bal plaats ten voordeele der Poolsche uitgewekenen. Ditmaal was gemeld, dat ook het Hongaarsche committé in de ontvangsten zou deelen, en om een zoo talrijk mogelijk publiek te doen opkomen, was vooraf gezegd, dat het ook door *Kossuth* bijgewoond zou worden. Onder deze omstandigheden was het niet te verwonderen, dat een groot aantal personen was verschenen. *Kossuth* verscheen te 9½ uur en werd toen zoowel als bij zijn vertrek, ongeveer te 1 uur, met geestdrift ontvangen.

Ongeveer 2000 personen hebben het bal bijgewoond. Behalve den lord-mayor, lord *Dudley Stuart*, den mayor van Southampton en de edelen die zich bij de verschillende gelegenheden reeds vertoond hadden, heeft men geene aanzienlijke personen opgemerkt.

— Het Vrouwen-Genootschap *tot Emancipatie der Vrouw* heeft dezer dagen een adres aan mevrouw *Kossuth* doen aanbieden, waarin het verzoek vervat was, dat zij tot die vereeniging zou toetreden. Haar zeer verstandig antwoord bierop luidde dus: „Wat mijne denkbeelden over de emancipatie betreft, reeds vroeg heb ik mij binnen den kring mijne huisselijke pligten bepaald, zonder ooit verder te zien. De verpletterende loop der gebeurtenissen heeft mij sedert nog minder tijd tot overwegingen van dien aard gelaten; maar gij zult mij, de vrouw van *Kossuth*, van den man die door de algemeene stem en meer nog door mijn hart een uitstekend man genoemd wordt, wel willen vergeven, dat ik mij geheel aan de leiding mijns echtgenoots overgeef, en nooit aan de emancipatie denk!"

— In den laatsten ministerraad is besloten dat op nieuw 2 hoofdofficieren, 5 regementen en de daarbij behoorende staf naar de Kaap de Goede Hoop zullen worden gezonden.

— Het wordt al meer en meer waarschijnlijk, dat het glazen paleis in Hydepark niet afgebroken, maar voor groote tentoonstellingen van onderscheiden aard zal bestemd worden.

Voor de groote tentoonstelling, die in 1852 te New-York zal worden gehouden, hebben zich reeds ruim 1000 inzenders der Londensche tentoonstelling aangeboden. Na den 1sten Febr. zal aan geene aanvrage om ruimte meer kunnen voldaan worden. De heer *Paxton* heeft eene teekening voor het Amerikaansche tentoonstelling-paleis naar New-York gezonden.

— Men heeft berigten uit Australië van zes weken later dan de jongst vermelde, nameliik den 18den Aug. Zij zijn zeer belangrijk nopens de goud-ontdekkingen; er zijn eenige stukken bij elkander ter gezamenlijke zwaarte van 106 ponden gevonden, welke aan de heeren *Thacker* en *Daniell* voor 4,105 £ zijn verkocht. Dit heeft natuurlijk nog meer tot de delving aangespoord; Sydney is als het ware uitgeloopen naar de goud-distrikten en die toestand van zaken zou waarschijnlijk voortduren, tot dat een aanmerkelijke toevloed van landverhuizers uit Engeland plaats heeft. De waarde van het reeds uitgevoerde goud beloopt 70,000 £; men kon naauwelijks de bemanning voor de schepen vinden Het uitzigt was nu levendiger dan ooit, dat eene geregelde stoomvaart van Londen naar Australië zou plaats hebben. Over het geheel zijn de berigten uit Australië thans van gelijksoortigen invloed als in den eersten tijd van de goud-ontdekkingen in Californië, behalve dat voor het oogenblik nog grooter stukken schijnen te worden gevonden. Een stuk goud, over de 100 ponden wegende, is naar Engeland gezonden; men herinnert zich niet, dat ooit zulk eene massa goud in één stuk is gedolven.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 November.

De stand van zaken wordt hier hoe langer hoe ingewikkelder.

De Wetgevende Vergadering hield heden eigenlijk twee zittingen, eene in het openbaar en eene latere, in de zaal der conferentiën.

In de openbare zitting interpelleerde de heer *Charles Lagrange* de regering over de aanwezigheid van politie-agenten bij de kiesvereenigingen der socialisten. De heer *Lagrange* toonde zich nu weder hetgeen hij steeds was, namelijk: verward, woest en verkondiger des burgeroorlogs. De heer *Mad'er de Montjan*, een andere redenaar der bergpartij, voerde nog woester en oproeriger taal en werd dan ook tot de orde geroepen. Beiden protesteerden ten krachtigste tegen de gematigde taal, die de heer *Michel* vroeger tegen de kieswet van den 31sten Mei voerde.

Na eenige ophelderingen van de zijde van den minister van binnenlandsche zaken, ging de vergadering, ten einde aan de discussiën over dit punt een einde te maken, tot de orde van den dag over.

Er werden later echter nog twee besluiten genomen, die wederom verdeeldheid en twist in de conservative partij deden ontstaan 1) Alle ingediende voorstellen tot wijziging der kieswet van den 31sten Mei worden naar de commissie voor binnenlandsche organisatie verzonden, ten einde te worden behandeld tegelijk met de hoofdstukken der gemeentewet, die over de verkiezingen loopen; — 2) de heer *Vitet* heeft gerapporteerd namens de commissie tot onderzoek van het bekende, doch nu eenigermate gewijzigde voorstel der kwestoren en concludeerde, dat het zal worden in consideratie genomen, wordende de discussiën daarover bepaald op Maandag a.s.

Het eerste dezer besluiten heeft niet alleen groote gisting onder de linkerzijde doen ontstaan, maar ook den heer *Thiers* en zijne vrienden eene meer vijandige houding tegenover de legitimisten doen aannemen; zij vermeenen thans meer dan genoeg te hebben toegegeven en wenschen al de voorstellen tot wijziging der kieswet niet in handen der commissie voor de binnenlandsche organisatie gesteld te zien, vermits in haren boezem het legitimistische element bovendrijft.

Dat de discussiën over het voorstel der kwestoren op Maandag bepaald zijn, heeft groote ontevredenheid verwekt bij de fractie der conservative partij, die nog altijd arbeidt aan eene verzoening of toenadering tusschen *Lodewijk Napoleon* en de meerderheid. Zij hoopte daartoe te geraken door een nieuw kabinet tot stand te brengen, hetwelk zoude bestaan voor de eene helft uit leden van het tegenwoordige ministerie, en voor de andere uit leden van het kabinet dat aftrad. Aan dit plan is nu, voorshands ten minste, de bodem ingeslagen, uithoofde de minister van oorlog heeft verklaard de debatten over het voorstel der kwestoren Maandag aanstaande te zullen houden, waardoor het tegenwoordige ministerie van zelf ongewijzigd blijft tot na den afloop dier discussiën.

Een en ander gaf nu aanleiding tot de bovenbedoelde bijeenkomst der volksvertegenwoordigers in de conferentiezaal. De gisting en het geweld, die daar heerschten, zijn boven alle beschrijving. De hevigheid der hartstogten en de verwarring der partijen, bereikte daar haar toppunt. De linkerzijde schijnt besloten te hebben *Lodewijk Napoleon* met alle magt tegenover de meerderheid in de Wetg. Verg. te ondersteunen, hem daarvoor slechts in ruil vragende, dat hij, in spijt der meerderheid, het algemeene kiesregt herstelle. In de conferentiezaal scheen ieder, bij de voorbeeldelooze opgewondenheid der gemoederen, op het uiterste voorbereid te zijn.

Daarbij verneemt men van goederhand, dat iederen nacht in de kazernen binnen de hoofdstad maatregelen genomen worden, wier belangrijkheid bewijst, dat de vrees, die velen voor ernstige botsingen koesteren, *niet van grond ontbloot is.*

(Verscheidene regementen der bezetting hebben des nachts de wacht, en 200 lansiers, wier paarden steeds gezadeld staan, zijn gereed om op het eerste teeken uit te rukken. Om middernacht komt er altijd de order tot het blijven op hunne posten of tot ontwapening. Dit was reeds eene geheele maand een vaste maatregel. Het Elysée vertrouwt zich ten volle op het leger, en vrij zeker is het, dat de armee tegen de Wetgevende Magt zou ageren, als deze geene voorzigtige en waardige houding bewaart.

Wat zal er gebeuren, — dus vraagt men elkander, — als de Wetgevende Magt het voorstel der kwestoren aanneemt, en de President dat in de kazernen weigert te doen aanplakken?)

Van den 16den. Geheel de hoofdstad bijna hield zich heden bezig met de trekking der loterij van de gouden staven. Die trekking heeft met groote plegtigheid plaats gehad, in tegenwoordigheid der commissie, daartoe door den prefect van politie benoemd.

De zaal was tot stikkens toe vol, en ook buiten stond eene ontelbare menigte. Een prijs van 25,000 fr. viel op het nommer van een der manschappen, die in de zaal de wacht hadden.

De prijs van 400,000 fr. is getrokken door no. 2,558,115; die van 200,000 fr. door no. 320,450, en die van 100,000 fr. door no. 2,017,288. De hoogste prijs is een klomp gouds ter omvang van 6 à 7 Nederlandsche koppen of kannen.

(Door een' zonderlingen zamenloop van omstandigheden heeft de trekking van de loterij der goudbaren juist op denzelfden dag plaats, waarop voor 58 jaren al de loterijen als strijdig met de zedelijkheid (16 Nov. 1793) werden opgeheven.)

— In den algemeenen staatkundigen toestand is voor 't overige weinig of geene verandering. Aller oogen zijn thans gevestigd op de beraadslaging van morgen over het voorstel der drie kwestoren. De Bonapartisten zullen dat voorstel bestrijden, en de aanneming of verwerping van hetzelve zal wel denkelijk afhangen van de houding der bergpartij. Maakt die partij gemeene zaak met de Bonapartisten, dan is de verwerping van het voorstel bijkans zeker.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 18 November.

Bij Zr. Ms. besluit van den 13den dezer zijn de schout-bij-nacht *H. F. Tengbergen;* de kapiteins ter zee *W.* baron *de Raet*, *C. van der Hart*, *S. J.* grave *van Limburg Stirum*, *J. van Cats* baron *de Raet*, *W. T. Baars;* de kapitein-luitenants ter zee *C. J. Eeg*, *D. van der Hart*, *J. Modera* en jhr. *C. G. van Hoogenhouck Tulleken*, en de eerste kapitein bij het korps mariniers met rang van majoor *D. Lampens*, eervol afgevoerd, respectivelijk uit het korps zee-officieren en het korps mariniers en met ingang van den eersten Januarij 1852 op pensioen gesteld.

— De heer *A. J. L. M. Lux*, te 's Gravenhage, president van den Raad van Nederland der Vereeniging van den H. Vincentius a Paulo, is door Z. H. *Pius IX* benoemd tot ridder der orde van den H. *Gregorius den Groote.*

— De minister van financiën heeft op eene, in een der sectiën van de Tweede Kamer geuite klagt nopens gebrek aan halve centen, geantwoord dat, behalve de vroegere aan-

muntingen dier stukken, in 1850 en 1851 voor eene som van ƒ 20,000 aan dergelijke stukken vervaardigd is. De noodige maatregelen zijn genomen om weder voor ƒ 10,000 aan te munten. Van de gezegde ƒ 20,000 zijn ƒ 17,000 in omloop gebragt en van het nog aanwezige wordt, op aanvrage van belanghebbenden, uitgifte gedaan, gelijk dezer dagen nog geschied is met eene som van ƒ 500, door kooplieden en winkeliers te Leeuwarden gevraagd.

— Men leest in het *Journal du Commerce d'Anvers*:

„ Sedert eenige dagen houden ingenieurs zich te Antwerpen bezig met het nivelleren van het begin van de aardenbaan voor den spoorweg, die Nederland met de Belgische spoorwegen zal verbinden. Het schijnt zeker dat die weg zal loopen van het Antwerpsche station af langs de vestingwerken tot aan de Roode Poort; voorts dwars door de polders heen, latende Eeckeren links liggen, en vervolgens tusschen Brasschaet en Cappellen door, om de Hollandsche grenzen te bereiken in de rigting van Roozendaal, met een' zijtak op Breda.

„ Men verzekert dat het Belgisch gedeelte van dezen belangrijken communicatie-weg tusschen de beide landen, in 1852 voltooid zal kunnen zijn, vermits het terrein overal bijzonder gunstig is voor soortgelijken arbeid."

AMSTERDAM, 18 November.

Op uitnoodiging van den heer prof. *F. A. W. Miquel*, gerigt tot hen aan wie het lidmaatschap der *Koninklijke Akademie van Wetenschappen* werd opgedragen, vergaderden op Zaturdag den 8sten dezer, 's morgens te 11 uur, 22 van die heeren.

Prof. *Miquel*, als voorzitter, berigtte bij de opening der vergadering, haar te hebben belegd, nadat hem van onderscheidene zijden de wensch was kenbaar gemaakt, dat door hen, aan wie het lidmaatschap der *Koninklijke Akademie van Wetenschappen* is opgedragen, van denkbeelden omtrent deze betrekking mogt worden gewisseld; verzoekende hij alzoo dat elk der aanwezigen thans zijne meening te kennen gave. Eene langdurige beraadslaging volgde hierop, waarna het bleek, dat de geopperde gevoelens zich tot vijf hoofdgroepen lieten zamenbrengen.

De onderscheidene beschouwingen, in gewigtige hoofdpunten, met elkander overeenstemmende, leidden tot uitkomst, dat de vergadering, op voorstel van haren voorzitter, als haar gevoelen verklaarde: „Dat men de scheiding „betreurt der wetenschappen en harer beoefenaren, zoo als „die door de opheffing des Instituuts tot stand is gebragt; „dat men haar voor den bloei van wetenschap en kunst „hoogst nadeelig acht, en dat men alle betamelijke middelen wenscht aan te wenden, om de vereeniging tusschen „de onderscheidene takken van wetenschap en kunst te „herstellen." — Enkele der aanwezenden konden zich niet vereenigen met deze verklaring, vermits zij haar of overbodig achten, of daarin eene te zwakke handeling der vergadering zien.

RIJNSBURG, 16 November.

Het hoogst treurige geval, hier in den loop van de verledene week voorgevallen, en waarvan reeds melding is gemaakt, vereischt wel eene nadere opheldering, ter waarschuwing, leering en ter vermijding van een onbezonnen gedrag, ofschoon wij wel gewenscht hadden, dat de naam van de plaats en de aangeduide persoon onvermeld waren gebleven.

De Hervormde predikant dezer gemeente houdt ten zijnen gebruike doorgaans eenige hanen en kippen. Een paar knapen, die den predikant wegens verschil in familieaangelegenheden, een kwaad hart toedroegen, spraken af, om hem eene pots te spelen, door zich van eenige kippen of hanen meester te maken. Op Dingsdag den 11den Nov. wilden zij hun voornemen ten uitvoer brengen, toen juist de vrouw des huizes in de keuken bezig was met een scherp geslepen mes eenig keukenwerk te verrigten; zij verneemt gedruisch en rumoer, gaat met licht naar buiten om zich van het vermoeden, dat er onraad is, te overtuigen, en houdt het mes in hare handen. Het licht gaat uit, en in de duisternis treft zij in verwarring een der knapen, natuurlijk zonder opzet en zonder het te willen, en wel zoodanig, dat hij aan de gevolgen er van weinige dagen daarna overleden is. Men kan zich eenig denkbeeld vormen van de ontsteltenis en den schrik, welke dit voorval in het huis, in dit dorp en in de omstreken heeft te weeg gebragt, en de verzwarende en verontrustende bijzonderheden, welke daaraan worden toegevoegd.

ASSEN, 18 November.

Bij de wedw. *J. J. Rabbinge*, wonende te Rabbinge, gem. Zuidwolde, bevind zich eene koe, welke alle verschijnselen vertoont van aan de besmettelijke longziekte te lijden; voor omstreeks 14 dagen is er ook eene koe van deze weduwe gestorven, waarschijnlijk aan dezelfde ziekte. Aan de eigenares is het afzonderlijk stallen van de zieke koe aanbevolen, terwijl door het plaatselijk bestuur de noodige maatregelen tegen verdere verspreiding genomen zijn. (*Dr. Ct.*)

— De kerk en pastorij in het Hollandsche veld (gemeente Hoogeveen) is dezer dagen door den aannemer aan de commissarissen voor de bouwing afgeleverd. Weldra zullen er nu een kerkbestuur, benevens de ouderlingen en diakenen benoemd worden. Ofschoon deze benoeming, door het moeijelijk vinden van een daartoe bevoegd bestuur, wel eenige bezwaren zal ondervinden, hoopt men daarin toch gelukkig te zullen slagen.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Woensdag den 19den November.

In de zitting van heden waren aanwezig de heeren VAN IMHOFF, LOHMAN, DOORNBOSCH, V. HEIJNINGEN BOSCH, V. HOUTEN, SLOT, V. CALCAR, UPMEIJER, CREMERS, ONNES, DE SITTER, DOMMERING, QUINTUS, ROELFSEMA, MULLER, MULDER, DE LA FAILLE, OUDEMAN en de secretaris.

De punten van behandeling zijn de volgende:

1) Verpachting van het stedegeld op de paardenmarkten voor het jaar 1852. — De voorzitter stelt voor, te besluiten, dat tot die verpachting worde overgegaan op de voorwaarden daarvan opgemaakt, en aan de leden bekend. — Aangenomen. Hetzelfde besluit is telkens genomen op de volgende verpachtingen en verhuringen.

2) Verpachting van het stadskraangeld voor het jaar 1852.

3) Verpachting van het moddergeld voor het jaar 1852. — De heer ONNES zegt, bij het rondgaan der voorwaarden te hebben voorgesteld om deze verpachting uit te stellen, totdat de commissie aan welke is opgedragen de verbetering van de reglementen op de haven-, modder- en laadcedulgelden, enz. daarop den raad zou hebben gediend van berigt en raad. Hij vraagt of bij deze verpachting zulk een haast was? Het modderen gaat tegenwoordig dikwijls zoo ongelijk in zijn werk en wordt juist daar, waar men modderen moet, niet gedaan.

De voorzitter en de heer SLOT lichten spr. omtrent dit punt in. Deze verpachting heeft alleen betrekking op het moddergeld en niet op de uitvoering van het modderen, waarop ze dus geen invloed kan uitoefenen. Laatste spr. zou, als lid van de commissie, de zaak niet gaarne willen uitstellen en meent dat men genoodzaakt was thans over te gaan tot die verpachting, die in het begin van 1852 in werking zou komen.

De heer DOMMERING meent te weten, dat de stad altijd geregtigd blijft de pacht in te trekken, in welk geval er dan geen gevaar is, die op voorschrevene wijze toe te staan.

Na deze discussie wordt dit punt, gelijk door den voorzitter is voorgesteld, gearresteerd.

4) Verhuring van landerijen buiten de Ooster- en Heerepoort alhier voor de zes jaren 1852—1857. — Gelijk boven gearresteerd.

5) Verhuring van de Essergroeve en het Foxholsterbosch voor het jaar 1852. — De voorzitter zegt, dat bij de voorwaarden, aan de leden bekend, nog de bepaling is gevoegd, dat burg. en wethouders het regt behouden om nog eene lengte van pl.m. 90 strekkende ellen bij de gewone breedte in erfpacht uit te doen, daarbij gevoegd ten gevolge van een later aan hen gedaan verzoek. — Gearresteerd.

6) Verhuring van het land in de Bloemstraat. — Gearresteerd.

7) Adres van de commissie ter bevordering van het schoolgaan van behoeftige kinderen van wege het departement Groningen van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. De commissie geeft daarbij te kennen, dat zij nu ruim 20 jaren zich beijverd heeft, het schoolgaan alhier te bevorderen en de beletselen weg te nemen, die aan dat schoolgaan nogten in den weg staan; dat dien ten gevolge op de stadsscholen een aantal van 1000 kinderen was geplaatst en later nog 2 scholen waren opgerigt, waarop thans 400 kinderen worden onderwezen; dat deze scholen, hoezeer de commissie veel er aan heeft te koste gelegd, echter, vooral wat de lokalen betreft, nog veel gebrekkigs bevatten; dat de commissie vurig verlangt, hierin te voorzien, maar dat de noodige middelen hiertoe aan haar ontbreken; redenen waarom zij zich tot de stadsregering wendt; 't geen zij met des te meer vrijmoedigheid durft te doen, aangezien zij reeds zeer veel heeft toegebragt tot de verligting der stadskas, en dien ten gevolge een subsidie verzoekt van ƒ 200. — In handen van eene commissie gesteld, bestaande uit de heeren VAN HEIJNINGEN BOSCH, UPMEIJER, CREMERS, TRIP en DE LA FAILLE.

8) Rekest van de wedw. NANNINGA, verzoekende teruggave van pachtpenningen. — Rekestrante zegt, dat zij in April 1850 gepacht heeft de verlaatsgelden van het verlaat in het Damsterdiep. Daar echter in den winter van 1850 op 1851 de doorvaart door het Damsterdiep, wegens werken van de Genie bij de Steentilpoort is gestremd geweest, is zij daardoor gedurende al dien tijd van hare ontvangsten verstoken geworden en, daar het water steeds open is geweest, zeer benadeeld. Zij meende alzoo billijke redenen te hebben om een afslag van pachtpenningen te mogen erlangen; desniettemin had zij aanvankelijk hare volle pachtsom betaald en verzoekt thans van den raad haar den naar omstandigheden billijken afslag van pachtpenningen toe te staan. — Commissoriaal in handen van de heeren VAN HOUTEN, ROELFSEMA, MULDER, MULLER en OUDEMAN.

9) Rekest van HOOITES en VAN DER WERF. Dit rekest was door den Commissaris des Konings aan burg. en wethouders gezonden, om na den raad te hebben gehoord en diens gevoelen te hebben ingewonnen, hem daaromtrent te dienen van berigt en raad. Daarom stelt de voorzitter voor, dat als het gevoelen van den raad zal worden uitgesproken de conclusie van de commissie, die aangaande deze zaak in de vorige zitting rapport had uitgebragt, en alzoo, dat het verzoek kan worden ondersteund invoege als door die commissie is opgegeven. Nog stelt de voorzitter voor, dat de raad burg. en wethouders autoriseert, om het rapport in afschrift aan den Commissaris des Konings toe te zenden. — Gearresteerd.

10) Verhuring van kamers in de Violenstraat. — Gearresteerd, gelijk boven.

11) Missive van den Opperbrandmeester namens al de Brandmeesters, de herziening verzoekende van het Brandreglement van 1848. In handen van de Raadscommissie voor het Brandwezen.

12) Missive van het raadslid den heer H. W. VAN GIFFEN, daarbij te kennen gevende, dat hij ingevolge art. 18 der gemeentewet zijn ontslag neemt als lid van het gemeentebestuur van Groningen. De voorzitter doet mededeeling, dat de inlevering van de stembriefjes voor de keuze van een nieuw lid van den Raad zal plaats hebben op den 15den December aanstaande.

13) Rekest van mr. H. VAN GIFFEN, die daarbij te kennen geeft, dat eene coupon, groot ƒ 40, verschenen den 1sten Nov. 1851, bij hem is verloren geraakt en waarschijnlijk vernietigd is, dat de stedelijke ontvanger dus niet in staat is, de rente daarvan aan suppliant uit te betalen, weshalve hij van den raad verzoekt, dat deze den ontvanger magtige, om aan hem de ƒ 40 uit te betalen op kwitantie in plaats van op de coupon, biedende hij aan, om zoo ooit de coupon ter betaling mogt worden aangeboden, dadelijk de ƒ 40 te zullen teruggeven. — Commissoriaal, in handen van de heeren burgemeester, WICHERS, DE SITTER, V. ITTERSUM en MULLER.

14) Resolutie van Ged. Staten, van den 13den Nov. l.l., houdende magtiging tot het oprigten van een veer tusschen Groningen en Feerwerd en Groningen en Woltersum. — Aangenomen voor notificatie. — De voorzitter doet nog opmerken, dat de commissie bedoeld bij art. 166 der gemeentewet, (bestaande uit de heeren burgemeester, LOHMAN, QUINTUS, V. HEIJNINGEN BOSCH en CREMERS,) zich thans zal moeten onledig houden met het ontwerpen van een reglement voor die veeren.

15) Missive van Ged. Staten betrekkelijk het massale fonds. — Deze, bij de leden rondgeweest zijnde, wordt voor notificatie aangenomen.

16) Overeenkomst met den predikant CAPPENBERG Ter Apel. — De voorzitter zegt, dat er eene nieuwe verdeeling van landerijen te Ter Apel in ontwerp is. Nu heeft de stad, om die verdeeling goed te kunnen inrigten en meester te wezen van het terrein aldaar, aan den predikant, die eenige landerijen, hier en daar verspreid, in gebruik heeft, voorgesteld, hem voor den afstand daarvan eene vaste bezoldiging te zullen geven. Daar genoemde predikant hiertoe wel genegen was, hebben burgemeester en wethouders eene overeenkomst met hem dienaangaande aangegaan en dragen alsnu aan den raad voor, om, onder goedkeuring van Ged. Staten, die overeenkomst te sluiten. — De stukken hierop betrekkelijk zullen ter visie van de raadsleden, ter secretarij worden gedeponeerd.

17) Rekest van schuitevoerders in het veer tusschen Groningen en Winschoten, daarbij te kennen gevende, dat in het vorige jaar ¼ gedeelte der pachtpenningen aangenomen is door een partikulier; dat echter uit deze verpachting aan partikuliere personen moeijelijkheden waren ontstaan voor het publiek en zij daarom bedoelden pacht hebben overgenomen, echter niet zonder geldelijke opofferingen van hunne zijde. Zij zeggen verder, dat zij door diligences en andere concurrentie derwijze in hunne betrekking worden benadeeld, dat elke geldelijke opoffering hun zwaar moet vallen, weshalve zij van den raad verzoeken om wederom, gelijk vroeger, ¼ der pachtpenningen onder de hand aan de gezamenlijke schuitevoerders of twee hunner te verpachten, onder de noodige borgstelling. — Commissoriaal, in handen van de heeren DOORNBOSCH, SLOT, V. CALCAR, QUINTUS en MULDER.

18) De voorzitter deelt nog mede, dat ter visie zal worden gelegd: *a*) het bestek van levering van hardsteen, zerk, enz., over 1852, *b*) bestek wegens het onderhouden van het sterrebosch, over de eerstkomende 3 jaren, *c*) bestek over het herstellen en hernieuwen der straten over 1852, en *d*) bestek over het leveren van lood, zink, enz. over 1852.

De 3 volgende commissiën brengen hierop rapport uit:

19) De heer DOMMERING, die benoemd was om de belangen van de stad te behartigen voor de 5 aandeelen, welke zij genomen had in de vennootschap betreffende de stoomsleepbootdienst op het Reitdiep, rapporteert, dat in de vergadering van de deelhebbers dier onderneming alle (d. i. 30) aandeelen waren geplaatst, dat de statuten daarvoor zijn gearresteerd en dat, volgens deze, het beheer aan een' directeur (den heer V. D. LEE) en 3 commissarissen (de heeren ONNES, V. SWINDEREN en DE MONCHY) is opgedragen. Wijders berigt spr., dat reeds eene stoomboot is aangekocht, die, naar men hoopt, in het laatst dezer maand hier zal arriveren, om te worden gerepareerd, en alsdan in het voorjaar van 1852 in werking te komen.

20) De heer OUDEMAN brengt rapport uit, namens de commissie belast met het ontwerpen van eene instructie voor den gemeente-ontvanger. — De commissie heeft zich reeds met de overweging van verschillende bepalingen bezig gehouden en zich bepaaldelijk de vraag voorgesteld, welke de omvang zal zijn en de aard van de ontvangsten en uitgaven van den ontvanger, volgens de gemeentewet. De inkomsten worden hier door twee ontvangers geheven, terwijl tevens nog bijzondere ontvangers en administrateurs voor de stadsveenen, de grondpachten en andere inkomsten zijn aangesteld, die echter het zuiver bedrag hunner ontvangsten, telkens in de kas van den gemeente-ontvanger moeten storten. Ofschoon nu, volg. art. 113 der gemeentewet, het niet strijdig is, een' tweeden ontvanger toe te voegen om den eersten behulpzaam te zijn, heeft de commissie toch vermeend te moeten onderzoeke[n], in hoeverre gene zou kunnen worden gemist, en of niet, [...] meerdere vereenvoudiging, beide kantoren zouden kunn[en] worden vereenigd.

Zij meende deze vraag niet zoo dadelijk te mogen beslissen en aangezien nu de beantwoording daarvan op den inhou[d] der instructie van grooten invloed zou kunnen zijn, vermeen[de] de commissie vooraf een besluit van den raad te moeten uit[-] lokken. — Na nog het gevoelen van onderscheidene leden de[r] commissie te hebben medegedeeld en de daartegen overstaande bezwaren, komt de rapporteur tot de conclusie, dat men de thans fungerende ontvangers en administrateurs gedurende een[en] tijd lang in hunne betrekkingen zou laten continueren, op den ouden voet, alsmede de regeling van den borgtogt en traktement zou uitstellen, hiervan mededeeling te doen aan Ged. Staten, met de redenen, waarom zulks geschiedde, en de commissie te laten continueren, die dan hoopt, hare taak tegelijk met de regeling van het belastingstelsel te zullen doen afloopen. — Dit rapport zal op voorstel van den voorzitter, rondgaan bij de leden.

21) De heer VAN CALCAR brengt rapport uit, namens de com[-] missie in wier handen was gesteld 1) een rekest van J. Iz. ZON, pikeur, ter zake van door hem herhaaldelijk ingediende adres[-] sen, daarbij ook zijne manége aanbiedende voor de exercitiën der schutterij en kavallerie, met bijlagen, — en 2) een rek[est] van C. V. D. HELM, pikeur, verzoekende, dat in den tege[n-] woordigen toestand geene verandering mogt worden gebragt, tevens om tot stadspikeur te mogen worden benoemd of [...] zoodanige wijze als de Raad nuttig en billijk zal oordeelen. De commissie heeft alles nagegaan, wat licht over deze za[ak] kon verspreiden en is daarbij uitgegaan van het denkbeeld, dat ieder ingezeten gelijke aanspraak heeft op ondersteuning in de uitoefening van zijn beroep, als zij even goed da[ar] toe zijn geschikt en door de concurrentie geen nadeel wo[rdt] berokkend.

Zij heeft zich de vraag voorgesteld, of hier eene man[ége] noodig was en is tot de overtuiging gekomen van de no[od-] zakelijkheid en het hooge belang, dat in deze akadem[ie-] stad door de stadsregering aan de studenten behoorlijk[e] gelegenheid werd verschaft om zich in de rijkunst te [oefe-] nen. Verder nagaande of het wenschelijk was, dat aan m[eer] dan één pikeur ondersteuning werd toegekend, is de comm[issie] tot eene ontkennende beantwoording dezer vraag geko[men]. Bij het onderzoek of aan den pikeur V. D. HELM bij v[oort-] during de ondersteuning van ƒ 300 voor de exercitiën [der] schutterij in zijne manége en ƒ 300 voor die der kavall[erie] zou worden toegestaan, dan wel of deze met evenveel [...] aan den pikeur ZON zou kunnen worden gegeven, heeft [de] commissie omtrent beide schriftelijke adviezen ingewonnen van den majoor der schutterij, de officieren van het de[ta-] chement dragonders alhier en andere paardenliefhebbers [en] deskundigen en is eindelijk tot de conclusie gekomen, dat [de] pikeur V. D. HELM bij voortduring kan blijven worden [be-] gunstigd, met de thans door hem genoten wordende subsidie, op grond van de goede inrigting zijner manége, de [...] gelegene plaats daarvan en zijne bekwaamheid in de rijku[nst].

Eindelijk, omtrent de vraag, of men aan V. D. HEL[M] betrekking van stads-pikeur of eene andere vaste betrekking [...] verleenen, zag de commissie geen reden in, waarom de [...] zich daardoor zou laten binden. Zij concludeert alzoo 1) [het] verzoek van den pikeur ZON te wijzen van de hand, 2) [aan] den pikeur V. D. HELM zijne toelage uit de stads kas bij voort[-] during te doen behouden, maar 3) in zijn verzoek om [eene] vaste betrekking, niet te treden, en 4) om eene comm[issie] te benoemen, om op die manége eenig toezigt te houden. Dit rapport zal worden rondgezonden bij de leden.

Hierop werd de zitting opgeheven.

GRONINGEN, 20 November.

Bij het afdrukken dezer was de Hollandsche Post *nog [niet] aangekomen.*

Reeds gedurende de laatste dagen is het verkeer door [de] plaats gehad hebbende sneeuwbuijen in vele oorden belemmerd, en denkelijk in de zuidelijker gedeelten onzes lands in m[in-] dere mate dan hier, hetwelk ook schijnt te blijken uit de aankomst der *Hollandsche* post op eergisteren en gisteren av[ond], namelijk eerst te ongeveer 10 uur.

— Wij vernemen, dat ds. A. T. REITSMA dezer d[agen] benoemd is tot honorair lid van het Genootschap ter bevorde[-] ring der Natuurkundige Wetenschappen alhier.

— Gisteren morgen is in een der lokalen van het [Pro-] vinciehuis alhier, bij enkele inschrijving aanbesteed: [het] leveren van de benoodigde materialen op den provinc[iale] weg van *Winschoten* naar de *Morijge*, bestaande in [...] teerling ellen geslagen keijen. Hierop zijn twee insch[rij-] vingsbiljetten ingekomen, te weten, van H. J. HILL[...] te Winschoten, voor ƒ 1860, en van S. S. HAGEME[IJER] te Noordhorn, voor ƒ 1885.

— Dingsdag is alhier binnengebragt de nieuwe schoo[ner-] galjoot *Jantina*, groot 70 lasten, kapt. W. J. DE V[RIES,] van Sappemeer, gebouwd bij J. U. VAN DER WERF, [te] Hoogezand.

— Dezer dagen zijn alhier aan een aantal ingezetenen ro[nd-] gezonden biljetten van inschrijving, onder de zinspreuk *Arbeid spijst*, hebbende ten doel om, even als in verschillende steden dezes rijks, gedurende alle werkdagen der [...] zich aan te bieden tot het schoonvegen der straten en [...] ten, het wegscheppen der sneeuw, en wanneer het [...] mogt zijn, door het strooijen van zand bijlangs de huizen; voor deze werkzaamheden wordt wekelijks van ieder [...] gezin gevraagd 10 cents. Bereids hebben eenige ingezetenen van dit aanbod gebruik gemaakt.

Wij gelooven, dat door deze inrigting zal kunnen wo[rden] voorzien in eene behoefte, die zich hier ter stede telken[s] ter, en soms in hooge mate doet gevoelen. Wij wen[schen] daarom zeer, dat deze zaak met *algemeene* deelneming [...] tot stand komen, — want zonder *algemeene* medewerking [...] het doel slechts gedeeltelijk kunnen worden bereikt.

— Het *Provinciaal Blad van Groningen*, no. 142, [...] eene circulaire van Gedeputeerde Staten, d.d. 13den Nov. [...] no. 54, ten geleide van een model eener acte van borg[...] voor een' gemeente-ontvanger, die een onbezwaard kap[i-] [taal] op het grootboek der nationale werkelijke schuld verbi[ndt].

Het *Provinciaal Blad* no. 143 bevat eene publi[catie] van Gedeputeerde Staten, d.d. 13den November 1851, [...] 62, behelzende bepalingen, ter uitvoering van het reglem[ent] houdende provisionele bepalingen op de benoeming van s[...] mige waterschapsbesturen in het voormalig distrikt d[er] provincie, de Ommelanden genaamd.

— Bij de plaats gehad hebbende herstemming te [...] *munten*, op den 17den dezer, voor een lid van den r[aad,] verkreeg R. E. WILDEMAN 42 en D. A. BOSSCHER [...] stemmen, zoodat eerstgemelde is verkozen. Slechts 77 [per-] sonen van de 136 hadden stembriefjes ingeleverd, [ter-] [wijl] er 78 in de bus werden gevonden.

— Naar men ons berigt, is bij de onstuimige herfstw[eer] dezer dagen, te *Uithuizermeeden*, oostelijk gedeelte, een he[vige] hagelslag gevallen, tegen welken de tegen den wind sta[ande] glasruiten niet bestand waren. Er vielen hoekige stukken [...] ter dikte van knikkers.

— Uit *Ezinge* wordt ons, d.d. 18 November, het vol[gende] geschreven: „Omtrent het gezonken schip *Anna* C[athe-] *rina*, bij de Ezinger Schoor, kunnen wij berigten, [dat] het ligten der lading (bestaande uit zware keijen) [...] met spoed vordert, zoodat het is te voorzien, dat [het] schip zelf weldra geheel geligt zal kunnen worden. [Dit] gunstig vooruitzigt heeft men te danken aan den [ijver] en het overleg van den huistimmerman J. L. BRINK[...] te Ezinge, die eene nieuwe soort van tangen aan de bela[ng-] hebbenden heeft voorgesteld, en die voor zijne eigene re[ke-] ning heeft laten maken, waarvan thans gebruik wordt ge[-] maakt, en welke, na eenige verbetering bij het in gebruik brengen, zoo zeer aan het doel beantwoorden, dat er [...] dag 35 à 40 stuks keijen of vlinten mede uitgeligt wor[den].

...wijze in de gepasseerde week ... , dat nagenoeg ⅔ van de lading is geligt."

... de rijks-ambtenaren, gestationeerd te *Uithuizen*, ... morgen van j.l. Donderdag achter den kwelder van ...eente *Uskwerd*, gevonden eene hoeveelheid van acht-...kers zoogenoemde voorloop van brandewijn en één ...m, en ten kantore van den rijksontvanger te *Ulrum* ...eerd. De vaten waren op een' aanmerkelijken afstand ... Noorderdijk in het slijk begraven.

... besluit van den 15den dezer heeft Zijne Majesteit, ...eschikkende op eenige gedane verzoeken, goedgevon-...n onderscheidene officieren bij de rustende schutterij ...ntslag te verleenen, en wel in de provincie Groningen: ...J. WILTHOF en W. B. JANSSEMA, als 2de luitenants ...1ste kompagnie van het 4de bataljon; — en verder ...rustende schutterij te benoemen, tot 2de luitenants bij ...kompagnie van het 4de bataljon H. J. DE WEERT en ...SCHETSBERG, thans schutters.

...redactie der *Landbouw-Courant* heeft het voornemen, ...beginnen met 1852, elk der nommers van die Courant ...beeldingen te voorzien. Wij wenschen van harte, dat ...m debiet haar in de ontegenzeggelijk zware kosten ... plan mag te gemoet komen. Overigens verdient dat ...etwelk tweemaal 's weeks verschijnt en waarvan de ...telijke dr. J. WTTEWAAL hoofdredacteur is, naar ...en, ten volle den bijval, welken het in klimmende ...edert deszelfs bestaan heeft mogen ondervinden. In ...atste nommers vindt men volg-artikels van dr. STA-...over de wereld-tentoonstelling en den Engelschen ...w, die door meerdere zullen gevolgd worden, en ...den geachten schrijver, die, gelijk bekend is, de ...stelling bezocht, worden bewerkt met toepassing op ...derlandschen landbouw, en vergezeld gaan van af-...gen, welke, te oordeelen naar de reeds geleverde, ...derlandsche houtgravure eer aandoen.

...ssive van den heer Commissaris des Konings in Overijssel,

...2den *Sept.* 1851, *aan de heeren burgemeesters in die provincie.*

...t is dezer dagen op meer dan ééne wijze gebleken, ...sonen, in eene of andere politie-betrekking geplaatst, ...an het misbruik van sterken drank schuldig maken. ...en ijver zijn hoofdvereischten voor die betrekkingen, ...rmede is dat misbruik in volstrekten strijd. In de uit-...g van hun beroep, en op plaatsen waar gewoonlijk aan ...isbruik wordt toegegeven, moeten zoodanige personen ...orbeeld opleveren van goed gedrag en nuchterheid.

... verzoek u er mij kennis van te doen dragen, indien ...en in eene of andere politiedienst werkzaam, — jagt-...ners of onder bijzondere aanstelling beëedigde opzig-... zich daaraan schuldig maken. Ik verzoek u bijzonder ...nderzoek te doen naar hun gedrag in dit opzigt bij ker-... of openbare vermakelijkheden.

...at de veldwachters betreft, waarvan de aanstelling aan ...commissaris des Konings, in overleg met den burgemees-...is opgedragen, verzoek ik u deze personen ernstig voor ...ouden, dat de pligten, waartoe zij ten allen tijde geroe-...zijn, hun gebieden, zich vrij te waren tegen een gebrek, ...elk hunne dienst en toezigt het meest noodzakelijk maakt. ... zij zelven dus niet alleen ten allen tijde behooren vrij ...zijn van dronkenschap, maar ook van die meerdere ...wondenheid, waartoe het gebruik van sterken drank ...leiding geeft.

„Ik verlang in het algemeen, dat op het zedelijk gedrag van ...gelijke personen naauwkeurig worde toegezien, en bijzon-...met het oog op het voormelde misbruik. Bij enkele ...orkomende gevallen, kunnen de omstandigheden tot eene ...orsing leiden. Herhaling of hebbelijkheid moeten in alle ...allen het ontslag ten gevolge hebben.

Ik verzoek u ed., dienovereenkomstig te handelen en mij ...voordragten te doen."

...ene andere dezer dagen gedane lofwaardige poging, om ...evaren te verminderen, waartoe het gebruik van sterke ...ken aanleiding geeft, is, dat de directie van den Holland-...spoorweg aan de tappers in de stationsgebouwen heeft ...oden, aan iemand, die zich in dienst van de spoorweg-...schappij bevindt, sterken drank te verkoopen.)

LODEWIJK KOSSUTH.

...ODEWIJK KOSSUTH, die thans in Engeland met eene eer-...zing ontvangen wordt, welke volgens sommigen alleen ...de Koningin toekomt, is in 1806 geboren. Zijn vader, ...edelman en klein grondbezitter, was advokaat. Hij werd ...et protestantsche collegie te Scharaschpotak voor de we-...chappen opgevoed en verwierf door zijne vlijt en zijn ta-...na weinige jaren het patent van advokaat. Eerst trad ...als zaakwaarnemer in dienst der gravin SZAPARY, ver-...aatste zich vervolgens naar Pesth, in hoop van er eenen ...teren werkkring te vinden; maar de groote concurrentie ...jonge regtsgeleerden deed hem weinig slagen. In het ...1832 ging hij naar Presburg op den Hongaarschen Land-...als plaatsvervanger of ablegaat van een' afwezigen Mag-...en had er in die betrekking vrij verblijf en zitting en ...regt om te spreken, maar niet om te stemmen. Hier ...hij een dagblad uit, waarin de handelingen van den Land-...opgenomen werden, en trad daarmede in de oppositie, ...tot misnoegen der Oostenrijksche regering. Toen in het ...1836 de Landdag geëindigd was, bevond hij zich ...er zonder middelen en gaf nu berigten over den uitslag ...de vergaderingen der Comitaten, waarin ook verhande-...gen over de vragen van den dag en de regten der natie ...rden opgenomen.

...De regering werd bezorgd over zijnen invloed en zocht dien ...r alle mogelijke middelen te onderdrukken. Eindelijk ...rd hij gevangen genomen, van hoog verraad beschuldigd, ...eene vierjarige gevangenis veroordeeld. Gedurende zijne ...angenis legde hij zich op de Fransche en Engelsche talen ...het lezen van de staatkundige schrijvers dezer natiën toe, ...daar kwam de droom van Hongaryes onafhankelijkheid ...eerst in zijne ziel op. Eene jonge dame te Stuhlweissen-...g, die met zijne politieke geestdrift dweepte, trad met hem ...briefwisseling, zond hem boeken en trachtte op alle moge-...wijze zijn lot te verzachten. Toen hij in 1841 ontslagen ...rd, reikte hij haar zijne hand, en het gelukte hem, na ...hindernissen, de toestemming der Katholijke kerk tot zijn ...welijk te verkrijgen.

Intusschen had de gevangenis van KOSSUTH en andere pa-...otten de gemoederen nog meer tegen de regering opgezet. ...e houding, die de landdag van 1839 aannam, werd drei-...end, de stem des volks dringend. Zijn ontslag uit de ge-...angenis werd voor hem een ware zegepraal. Nu trad hij op ...redacteur van een dagblad, dat spoedig 4000 abonnemen-...n had. De eischen van het Hongaarsche volk, de nationale ...afhankelijkheid, waren het doel, waarvoor hij streed, en ... mate hij er meer aanhangers voor won, groeide ook ...verkleefdheid en de vereering van het volk voor hem aan. ...Van het jaar 1843 tot 1844 was zijn blad tot 7000 abon-...nten geraakt; maar een geschil met zijne deelgenooten gaf ...anleiding, dat hij zich terug trok, om nu eene handel-...maatschappij te stichten, ten einde door deze de denkbeelden ...er onafhankelijkheid in geheel Hongarije te verbreiden. Zijn ...vloed werd onwederstaanbaar: adel en volk schaarde zich ...m hem heen. Hij werd als volksvertegenwoordiger gekozen ...n daarmede begon zijne groote politieke loopbaan. Hij werd ...de leidsman der oppositie, vooral toen de uitbarsting der ...Fransche revolutie de brandstof in vlam zette. Een Hon-...gaarsch ministerie met BATTHYANYI aan het hoofd werd be-...sloten.

Den 15den Maart 1848 verscheen KOSSUTH te Weenen, ...om dat ministerie in naam van zijn volk te eischen. Zijn ...wagen werd door de burgerwacht in triumf door de stad ge-...trokken, eerewachten aan zijne woning geplaatst, en hij ...keerde in triumf naar Presburg terug. Hij wist zijn volk in ...geestdrift te brengen en konde, als gouverneur, zonder geld ...gen welke de magt van Oostenrijk te kort schoot. De ... komst van den strijd, die door de Hongaren tot het einde toe met vertwijfeling volgehouden werd, is bekend. Men zegt, hij was te eerlijk om aan verraad te gelooven en zijne zaak bezweek voor verraad. Zijn persoon is een der merkwaardigste verschijnselen in de geschiedenis van den tegenwoordigen tijd.

Kerknieuws.

WILDERVANK, 16 November. Heden namiddag na de godsdienstoefening werd in eene groote kerkelijke vergadering tot herder en leeraar der. Evang. Luth. gemeente van Wildervank en Veendam beroepen: de eerw. heer *R. Reudler*, kandidaat tot de H. D. Behalve uit den beroepene, bestond de nominatie uit de eerw. heeren kandidaten *J. R. Eilers* en *J. Sand r.*

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 15 Nov., kapit. *Plukje* Hermina Hendrika, van Seaham; *de Jong* Ida, van Assens; *de Vries* Anna Sophia, van Norden; den 17den *Kappen* Jonge Willem, van Livorno; den 18den *Stuit* Beerta Hendrika, van Hartlepool. — Te Texel den 16den *Beckering* Catharina en *de Jong* Jonge Clemens, beide van Sunderland. — In het Vlie den 13den *Kieviet* Maria Catharina, van Petersburg; *van der Wouden* Gesina Gesina, van Dantzig. — Te Vlissingen den 15den *van Wijk* Jantje, van Riga; den 16den *Scholtens* Rehobohodt en *Jaski* Alida Hendrika, beide van Riga. — Te Odessa den 27 Oct., *Kamminga* Marinus en Geertruida, van Newcastle. — Te Lissabon den 31 Oct., *Post* Christina Cornelia, van Maassluis. — Te Nantes den 12 Nov., *Goosens* Cornelia, van Rotterdam. — Te Londen den 13den *Potjer* Dankbaarheid, van Landscrona; den 15den *Brouwer* Fortuin, van Memel. — Te Pensance den 13den *Reussien* Concordia, van Livorno naar Liverpool. — Te Caledonia Kanaal den 11den *Wilkens* Harmonie, van Riga naar Londonderrij. — Te Bremerhaven den 15den *Joosten* Jantina, *Mulder* Goede Verwachting en *Scholtens* Vr. Metina, alle drie van Hamburg. — Te Hamburg den 14den *Puister* Imke Giezen, van Zaandam; den 15den *Prins* Roelfina, van Amsterdam; *Plukje* Tetsia, van Rotterdam. — Te Koppenhage den 12den *Naatje* Jan Hero, van Riga. — Te Swinemunde den 14den *de Jonge* Jantina, van Amsterdam. — Te Pillau den 13den *Drent* Morgenstern, van Londen. — Te Skjelsljöer den 7den *de Jonge* Catharina Cornelia, van Koningsbergen. — Te Rendsburg den 10den *Stuitje* Catharina Luitgarda en *Folders* Weldaad, beide van Nakskov naar Amsterdam; den 11den *Brouwer* Hoop en *Jonker* Anna Catharina, beide van Nijsted naar Rotterdam; *Waterborg* Catharina, van Callendb. naar Bremen; den 13den *de Jonge* Vr. Martha, van Koningsbergen naar Amsterdam. — Te Tonningen den 14den *Bontekoe* Vr. Geertruide, van Stege naar Holland; *Kroon* Vr. Wicherdina, van Nestved naar Holland; *Vlas* Vr. Margaretha, van Stockholm naar Termonde; *Meijer* Maria, van Corsöer naar Altona.

Zeilklaar te Londen den 15 Nov., kapit. *Hoekstra* Anna, naar Rotterdam, — Te Newcastle voor den 14den *de Boer* Wynanda Lucretia, naar Nickerie; *Stuitvoet* Margaretha Gesina, naar Groningen.

Vertrokken van Amsterdam den 13 Nov., kapit. *Puister* Vr. Maria, naar Hamburg; *Boomgaard* Margrieta, naar Groningen; den 18den *Hendriks* Anthonia, naar Suriname; *Goossens* Geertruida, naar Genua. — Van Texel den 15den *de Jong* Mina, naar Hull. — Van Venetiën den 12den *Stoelman* Groningen, naar Cefalonia. — Van Genua den 11den *Bakker* Neptunus, naar Civita Vecchia. — Van Douvres den 13den *Pik* Lucas Wicher, van Villanova naar Amsterdam. — Van Roijan den 9den *Post* Waakzaamheid, naar Rotterdam. — Van St. Nazaire den 11den *van der Wiel* Hendrika, naar Rotterdam. — Van Rouaan den 12den *Pik* Iréne, naar Dordrecht. — Van Hartlepool den 13den *Stuit* Beerta Hendrika, naar Amsterdam. — Van Travemunde den 16den *Kroon* Catharina Hendrika, naar Flensburg. — Van Croonstad den 7den *Grilk* Anna Catharina, naar Amsterdam; *de Boer* Jantina, *Rozenbeek* Reinina Engelkens en *Reinders* Jacoba Gesiena, alle drie naar Helsingör. — Van Tonningen den 11den *Klok* Gesina Dorkina, van Stockholm naar Emden; *Smit* Annegina, van Stettin naar Rotterdam; den 12den *Bekkering* Catharina Annegiena, van Rostock naar Amsterdam.

SCHEEPSVRACHTEN.

DANTZIG, 13 *Nov.* Gepasseerde week zijn nog al eenige schepen bevracht, zoodat het aantal vrachtzoekende eenigzins is verminderd. Bedongen naar Belfast 19 sh. per last balken, Sunderland 13 sh. voor eikenhout, Groningen; Edam en Harlingen *f* 13 per last hout; Bordeaux 45 fr. en 15⁰/₀ voor dito.

215de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

9*de Lijst*. No. 15615 een prijs van *f* 1500. No. 8182 een prijs van *f* 1000. — 10*de Lijst*. No. 5017, 7481 en 8915 ieder een prijs van *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 14den tot en met den 20sten November 1851 zijn te *Groningen* geboren 19 zoons en 18 dochters; gehuwd 3 paren; overleden 4 ouden en 11 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 18 *November*.

TARWE.		Zw. Zand	64 ℔ *f* 4,25	Bl. Voer	38 ℔ *f* 2,45
Oude Bak	72 ℔ *f* 7,40	Veen	64 » » 4,15	»	40 » » 2,65
N. Oml.	68 » » 5,95	»	66 » » 4,45	Zw. Voer	36 » » 2,20
»	70 » » 6,40	N. GERST.		»	38 » » 2,35
»	72 » » 6,80	N. Winter	56 ℔ *f* 4,00	»	40 » » 2,50
» Old.	68 » » 5,75	»	58 » » 4,30	BOONEN.	
» »	70 » » 6,15	Dito	60 » » 4,60	N. Paardeb.	*f* 3,75 *f* 5
» »	72 » » 6,60	Knobbe	58 » » 3,95	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		»	60 » » 4,25	Gr. Gortp. m.	*f* 6,75 *f* 7,25
N. Inl.	66 ℔ *f* 5,90	»	62 » » 4,55	Par. 100 N. ℔	*f* 9,75 a *f* 13
» »	68 » *f* 6,20	N. HAVER.		Koolz.	*f* 9,25.50
» »	70 » » 6,50	Dikke	38 ℔ *f* 2,50	Oostfr. dito	*f* 9, 50,60,75
O. »	66 » » 5,75	»	41 » » 2,70	Zomerz.	*f* 5,50 a *f* 6,75
» »	68 » » 6,05	»	44 » » 2,90	Boterz.	*f* 6.50,75
N. BOEKWEIT.		»	46 » » 3,05	G. Mostz.	*f* 7 tot *f* 9,50
Gr. Zd.	62 ℔ *f* 4,10	»	48 » » 3,20	Raapol. p. v.	*f* 30
	64 » » 4,40	»	» »	Prijs der Boter	
	66 » » 4,70	Bl. Voer	36 » » 2,25	1ste s. ¼ Ton	*f* 29½
				2de » ¼ Ton	*f* 25¼

Tarwe ruim prijshoudend — Rogge weinig aan en 20 cents hooger wel te plaatsen. — Boekweit mede iets aangenamer. — Gerst tot vorige prijzen wel afgaande. — Haver in een doen. — Boonen de beste soorten wel te plaatsen. — Gort met eenigen handel als voren. — Koolzaad met weinig handel in een doen.

ROTTERDAM, 19 *November*. Tarwe: Zeeuws, Vlaams. en Overm., zoo jarige als Nieuwe, bij matigen aanvoer 10 cents hooger opgeruimd; goede en puike Nieuwe *f* 7,90 a *f* 8,30; Mindere *f* 7,10 a *f* 7,80; goede en puike Jarige *f* 7,10 a *f* 7,60; Mindere *f* 6,30 a *f* 7; Roode soorten tot goed vorigen koers, met meerder handel aan gebruikers: 164 ℔ Jar. Hoogl. Kleefs. *f* 280; 166 ℔ N. dito *f* 280; 164 ℔ dito Bovenl. Rts *f* 268; 160 ℔ Jar. Kleefs. *f* 260; 158 ℔ witbonte Poolsche *f* 287; 157 ℔ O. dito *f* 285. — Rogge Overm., Zeeuws. en Vlaams. 10 a 20 cents hooger, *f* 5,80 a *f* 6,60; andere soorten met goeden handel tot hoogere prijzen; in entrep.: 142, 144 ℔ Arch. *f* 180, *f* 184, *f* 185; 144 ℔ Coursche *f* 182; 143 ℔ dito *f* 185, *f* 188; in cons.: 156 ℔ N. Grootbrab. *f* 197; 148 ℔ O. Frans. *f* 185; 148 ℔ Jar. dito *f* 192; 147 ℔ Wittinne *f* 190; 120 ℔ O. Koningsb. *f* 185; 144, 145 ℔ Jar. Libau *f* 190, *f* 195; 141 ℔ o Arch. *f* 175; 148 ℔ Coursche *f* 200; voorts te Schiedam in Entr.: 144 ℔ Coursche *f* 187; 140 ℔ O. Riga *f* 173; in cons.: 145 ℔ Pernau *f* 200; 147 ℔ Arendsb. *f* 207. — Gerst: Zeeuws., Vlaams. en Overm. 10 cents hooger; Winter *f* 4,60 a *f* 4,90; dito Zomer *f* 4,50 a *f* 4,75; voorts 131 ℔ Coursche in Entr. *f* 160; en te Schiedam: 131 ℔ Coursche *f* 165; 128, 130 ℔ Libau *f* 162, *f* 164, *f* 167; 136 ℔ Reval *f* 172. — Haver: Zeeuws. en Inl. Korte *f* 2,90 a *f* 3,50; dito Lange *f* 2,20 a *f* 2,80. — Boekweit, op 140 ℔ N. Noordbrab. *f* 154, *f* 156, *f* 158; dito Grootbrab. *f* 158, dito Vlaams. *f* 152; geringe n. Frans. *f* 128; O. dito *f* 128, *f* 130, *f* 135. — Erwten: Zeeuws. Groene, 10 a 20 cts. hooger *f* 5,90 a *f* 7; Groote dito *f* 7 a *f* 8,10; dito Witte *f* 6 a *f* 7; dito Graauwe *f* 6 a *f* 7,50; Gelders. dito *f* 8 a *f* 10. — Boonen: Witte en Bruine alleen in de gewone Zeeuws. soorten 25 cents hooger; Zeeuws. en Walch. Witte *f* 7,50 a *f* 9; dito Bruine *f* 7,25 a *f* 9; dito Paardenboonen *f* 4,70 a *f* 4,90. — Koolzaad: Zeeuws. van 47 tot 50 p. vl.

AMSTERDAM, 17 *Nov.* De marktprijzen der boter waren heden als volgt: Vriesche *f* 44 à *f* 46, Kuijnder *f* 38 à *f* 40, Kamper 40 à *f* 42, Deventer *f* 30 à *f* 36, Zwolsche *f* 34 à *f* 38.

AMSTERDAM, 17 *Nov.* Tarwe als voren. In entr.: 126 ℔ Norder *f* 220; 129 ℔ Kleefs. *f* 243. In cons.: 118 ℔ Vries. *f* 184; 128 ℔ Gron. *f* 224; 124 ℔ Vries. *f* 205. — Rogge ter specul. en cons., met veel handel hoogere prijs; in entr.: 119 ℔ Odessa *f* 175; 121, 122 ℔ Pruiss. *f* 190, *f* 192; 115, 116 ℔ gedr. *f* 170, *f* 172; in cons.: 121 ℔ Pruiss. *f* 192; 115 ℔ gedr. *f* 174; 118 ℔ o. Odessa *f* 180. — Gerst tot vorigen prijs, 117 ℔ j. Deens. *f* 167. — Boekweit was tot de genoteerde, zijnde vorige, koersen wel te plaatsen, 119, 120, 121, 122, 123 ℔ Amersf., Nijkerker en Gooijers. *f* 162, *f* 164, *f* 166, *f* 168, *f* 170; 121 ℔ Geld. *f* 164; 120 ℔ Vries. *f* 164.

Koolzaad prijshoudend; Holsteinsch 51 p. vl.; Friesch 49 p. vl.; op 9 vat dadelijk 53 p. vl.; April 57 p. vl. — Lijnzaad lusteloos; 109 ℔ Koningsb. *f* 240, *f* 242,50. — Raapolie dadelijk en op levering williger; op 6/w. *f* 32; Vlieg. *f* 31 a 25; Dec. *f* 30,50 a 75; Mei ... Raapkoeken *f* 64 a *f* 69. — Lijnkoeken *f* ...

LONDEN, 15 *Nov.* Buitenl. Boter flaauw en Vriesche 2 sh. lager. Vriesche 96 à 98 sh., Holl. 80 à 84 sh., Kampen en Zwolle 86 à 88 sh., Bosch 68 à 74 sh., Groningen en Gelderland 72 à 74 sh., Emden en Leer 74 à 76 sh., Holstein en Kiel 92 à 96 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 18 *Nov.* Onze veemarkt op heden alhier gehouden was vrij belangrijk. De markt was gevuld met horenvee, en het getal bezoekers was uitermate groot, hetgeen veel levendigheid te weeg bragt. Het weder was echter hoogst ongunstig, door de van tijd tot tijd gevallene sneeuwbuijen. Er is eene belangrijke hoeveelheid verkocht, en de prijzen van het vette vee waren iets slapper; — hetzelve is verkocht van 12—14 en het beste slagtvee tegen 15 cts. het halve Ned. pd. — Van vroeg- en vaalmelkte hadden de beste soorten goede prijzen, maar de handel was tevens vlug. Friesche en Overijsselsche kooplieden bevonden zich mede ter markt, en door dezen zijn aanzienlijke aankoopen gedaan.

WINSCHOTEN, 17 *Nov.* Op de heden alhier gehoudene weekveemarkt van horenvee was het aangevoerde gering; maar hiernaar gerekend was er nog al veel levendigheid. De vette zijn verkocht van 13—15 en enkele tegen 16 cts. het halve Ned. pd. Vaalmelkte hadden goede prijzen met veel handel. Van het ter markt gevoerde is bijna niets onverkocht gebleven.

MEPPEL, 17 *Nov.* Met genoegen kunnen wij melden, dat het slagtvee hier over het geheel bijzonder goed uitvalt. Men zal moeten bekennen, dat onze vetweiders tegen de beste kleiboeren kunnen wedijveren. De koeijen wegen van 300 tot 375 Ned. ponden en uit deze vallen van 40 tot 80 Ned. ponden smeer, terwijl voor het halve Ned. pond vleesch van 12 tot 16 cts betaald wordt.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 18 *November*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 57½, 57⅜, 57¼; Dito Certific. 3 pCt. 67¼; Dito Dito 4 pCt. 88½, 88⅜, 88 9/16; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 88; Handelmaatschappij 108½; Haarlemmermeer 5 pCt. 103½; Aand. Holl. Spoorw. Maatsch. 57, 59. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 46½, 46 9/16. — FRANKRIJK, Oblig. 3 pCt. 51⅝, 51¾, 51¾. — SPANJE, L. bij *Ardoins* v. 85 £ 5 pCt. 15 15/16, 16; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 15⅞, 15 15/16, 16; Dito bij Dito, Onbep. Stukken 5 pCt. 15 15/16, 16 1/16; Dito 3 pCt. 38⅞; Dito Binnenl. à 6/m 3 pCt. 35¼, 35 5/16, 35¼; Coup. Ard. 7 15/16, 8; Passive 5⅜; Fr. Uitgest. 5¼, 5⅜. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 33⅞, 33 15/16; Dito Dito 4 pCt. 33¼. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 104¾, 104⅞, 104⅞; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 103¾; Certific. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 94¼; Dito 4½ pCt. 99 15/16, 100; Dito bij *Hope* 4 pCt. 87½, 87⅜; Certific. van Inschr. in Assignatien 6 pCt. 65⅞, 66. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 70¼, 70⅜; Dito Nieuwe 2½ pCt. 36 7/16, 36½; Dito Nieuwe 5 pCt. 77¾, 77⅞; Braz. 5 pCt. 90; Mex. 22 7/16, 23⅛, 22⅞; Venez. 3½ pCt. 35; 5 pCt. Metall. letter B 77.

Bij eenige affaire in Integralen waren heden Holl. fondsen goed prijshoudend.

In Spaansche was tot verhoogde prijzen in de meeste soorten de omzet zeer geanimeerd, op de beter afkomende koersen derzelve van Londen van gisteren. Binnenl. 3 pCts. hebben weinig gevariëerd.

In Russische en Portug. was bijna geene verandering.

Oostenrijksche en Fransche iets aangenamer.

Van de overige vreemde effekten is alleen nog te vermelden de willige stemming in Mexik., die, op de hooger afkomende prijzen derzelve van Londen van gisteren, tot verbeterde prijzen gretig van de markt genomen werden.

Spanje 1 pCt. 2/m. na de uitgifte 16 3/16, ⅛, 5/16.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolongatie 3, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 57½ a 9/16; Ard. a 510 £ 16⅞ Binnenl. 3 pCts. 35¼; Mexik. 23 1/16.

ADVERTENTIEN.

*** Onder dankbetuiging voor de welwillende medewerking, met welke Groningens Ingezetenen in den vorigen Winter getoond hebben, te willen behulpzaam zijn in het uitreiken van verwarmend en gezond voedsel aan hunne verarmde Stadgenooten, roepen **COMMISSARISSEN** voor de ***SPIJSUITDEELING AAN BEHOEFTIGEN*** door deze wederom hunne medewerking in voor de **UITDEELINGEN**, welke gedurende de maanden **Januarij, Februarij** en **Maart** aanstaande, driemalen per week, zullen plaats hebben. Zij zullen binnen kort de INTEEKENINGSBILJETTEN laten rondbezorgen, waarop een ieder, voor zoo vele Portiën als hij mogt verkiezen, zal kunnen inteekenen, terwijl zij hopen, dat hunne Stadgenooten door eene ruime inteekening hunne belangstelling in deze nuttige inrigting wederom zullen laten blijken.

GRONINGEN, 12 November 1851.

G. VAN CALCAR, JR.	CANTER-CREMERS.
H. NIENHUIS.	T. J. VAN IDDEKINGE.
G. CREMERS.	D. R. WIJCKERHELD BISDOM.
A. VAN BERCHUIJS.	P. W. VAN HEIJNINGEN BOSCH.
J. H. JAPPÉ.	C. H VAN ANKUM.
A. ZEPER.	M. BACKER.

*** De **COMMISSARISSEN** voor de ***SPIJSUITDEELING AAN BEHOEFTIGEN*** te *Groningen* brengen ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat hunne **REKENING** en **VERANTWOORDING** over den afgeloopen Winter ter inzage ligt van DINGSDAG den 18den tot en met DINGSDAG den 25sten November 1851, in het LOKAAL van de SPIJSUITDEELING, in de Zwanenstraat.

GRONINGEN, 12 November 1851.

Namens de Commissarissen voornd.:
CANTER-CREMERS *Secretaris.*

GODSDIENSTIG MUZIJKFEEST.

De COMMISSIE uit het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der MAATSCHAPPIJ: ***tot Nut van 't Algemeen***, belast met het TOEZIGT over de hier gevestigde **VOLKSZANGSCHOOL**, heeft het genoegen aan de Ingezetenen dezer Stad te berigten, dat zij zich, op verzoek van eene andere COMMISSIE uit dat DEPARTEMENT, ***ter bevordering van het Schoolgaan van minvermogende Kinderen***, bereid heeft verklaard, ook nu weder, even als in vorige jaren, een **GODSDIENSTIG MUZIJKFEEST** te doen plaats hebben op den TWEEDEN KERSDAG aanstaande. — Beide Commissiën mogten zich telken jare verheugen in eenen ruimen bijval van de zijde der Ingezetenen, door wier milde en onbekrompene bijdragen men tot nog toe in staat is gesteld een groot aantal Kinderen, dat, door gebrek aan ruimte op de Stadsscholen, van alle Onderwijs zou zijn verstoken, doelmatig Onderwijs te doen geven niet alleen, maar ook de hinderpalen, die hier en daar het Schoolgaan in den weg stonden, uit den weg te ruimen. Twee Scholen hebben daaraan haar bestaan te danken, eene in het Noorden en eene in het Zuiden der Stad, waar bovenbedoelde Kinderen grootendeels *gratis*, of voor een *zeer* gering Schoolgeld worden onderwezen en daardoor ook voor lediggang en menigerlei zedeloosheid behoed blijven.

Moeijelijk is de arbeid der Commissie, groot zijn de kosten die zij daartoe moet bestrijden. Zullen die Scholen blijven bestaan — en wie zou zulks niet wenschen — dan rekent de Commissie over dezelve op *krachtige* ondersteuning van Groningens Ingezetenen, waarin zij nog nimmer is teleur gesteld. De Commissie over de Volkszangschool vertrouwt daarom ook, dat hare poging, om hiertoe mede te werken, met den besten uitslag zal worden bekroond, en dat men door ruime Inteekening haar en de arme Kinderen zal verblijden, wanneer dezer dagen eene LIJST van INTEEKENING, zoo als gewoonlijk, aan de Huizen zal worden aangeboden.

Het Feest zal op dezelfde wijze plaats hebben als vroeger: door Godsdienstige *vocale-* en *instrumentale* Muzijk zal men het Christenfeest trachten op te luisteren en gepast te besluiten; terwijl een zeer geacht Redenaar bereids

op te treden en de plegtigheid te leiden.

De juiste afloop van dit Muzijkfeest zal later door dit Blad naauwkeurig worden opgegeven.

Ingezetenen van Groningen! dat ook nu weder Uwe bijdragen blijken mogen geven, dat gij niet vermoeid wordt in wel te doen, en dat gij de zedelijke en verstandelijke opleiding der Jeugd ook uit de schamele volksklasse op hoogen prijs stelt.

De Commissie belast met het toezigt over de Volkszangschool:
R. G. RIJKENS, *Voorzitter.*
J. SURINGA, *Secretaris.*

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

C. H. PICCARDT,
ber. Predikant te *Adorp* c. a.,
met
S. J. OORTWIJN.

GRONINGEN, 20 Nov. 1851.

*** Mijne geliefde Echtgenoot C. WILKENS beviel heden zeer spoedig van eene DOCHTER.

GRONINGEN, 18 November 1851.

J. P. VOGEL.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER E. E. EMRIK, geliefde Echtgenoot van

J. L. SCHAAP.

GRONINGEN, 18 November 1851.

*** Heden beviel van een' dooden ZOON L. WUFFEN, geliefde Echtgenoot van

A. ELLENS,
Scheepskapitein.

HELPMAN, 18 November 1851.

*** GRONINGEN, 19 November 1851. Heden beviel ontijdig van 2 ZONEN, waarvan een doodgeboren, T. HECKMAN, geliefde Echtgenoot van

TH. NIEMEIJER.

Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een MEISJE T. P. PESTMAN, geliefde Echtgenoot van

A. GRAVENDAHL.

GRONINGEN, 19 November 1851.
Eenige kennisgeving.

*** Het KIND, in welks geboorte wij ons den 8sten dezer zoo zeer verheugden, werd ons heden door den dood ontrukt.

GRONINGEN, 14 November 1851.

JB. HESSELINK, Az.
B. HESSELINK—HESSELINK.

*** GRONINGEN, 15 November 1851. Na eene ongesteldheid van weinige dagen, overleed op heden onverwachts de WelEdel Gestrenge Heer Mr. HENDRIK LUDOLF WICHERS, *Commies bij het Provinciaal Gouvernement van Groningen*, in den ouderdom van ruim negenendertig jaren.

*** OOSTWOLDER-POLDER, 16 November 1851. Heden overleed, tot onze diepe smart, ons eenigst Kind AALTJE, in welks bezit wij ons slechts bijna zes maanden zoo innig verheugen mogten.

HA. HOVINGA.
T. OORTWIJN.

*** Het behaagde Hem, wiens doen majesteit en heerlijkheid is, ons teederbemind jongste Zoontje, JAKOB ALBERTUS, in den nog jeugdigen leeftijd van bijna 2 jaren, door den dood van ons weg te nemen.

Hij, die hem gaf en nam, vertrooste ons.

GRONINGEN, 17 November 1851.

B. KUITERT, J.K.ZOON.
J. KUITERT,
geb. **RIDDER.**

*** Na eene langdurige ongesteldheid overleed heden, zacht en kalm, onze dierbare Moeder en Behuwd-Moeder ELIZABETH P. POPPENS, Wedw. O. J. ONNES, in den ouderdom van ruim 55 jaren.

Treurende over het verlies der Afgestorvene, staren wij haar weemoedig na in zaliger gewesten.

N. BREETA, 17 November 1851.

J. H. ONNES.
Uit aller naam.

*** Heden overleed, tot mijne diepe droefheid, mijn dierbare Echtgenoot A. HOVING, in den ouderdom van 45 jaren, mij nalatende één Kindje.

GRONINGEN, 18 November 1851.

G. A. WOEST,
Wedw. A. HOVING.

*** In alle Boekwinkels is door **G. B. VAN GOOR**, te *Gouda*, verkrijgbaar gesteld: het PROSPECTUS met 8 bladzijden tot **Proeve van Bewerking** van een nieuw

GEOGRAPHISCH WOORDENBOEK
DER GEHEELE AARDE, door
J. KRAMERS, Jz.
In één Boekdeel kompleet.
TEGEN DEN ZEER GERINGEN PRIJS VAN 15 GULDEN.

Dit Woordenboek, naar de *nieuwste* en *beste* in- en uitlandsche bronnen met de meeste zorg bearbeid door eenen voor die taak allezins berekenden Schrijver, zal, ondanks zijn betrekkelijk geringen omvang (ten gevolge zijner fraaije typographische uitvoering slechts **één lijvig Boekdeel**), al het belangrijke en wetenswaardige uit de Aardrijkskunde, Statistiek en Volkenkunde bevatten, dat elders den inhoud van **vele Boekdeelen** uitmaakt, en alzoo voor ieder eene zoo gemakkelijke als getrouwe Vraagbaak zijn.

*** De Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, debiteren met goed succes de navolgende Werken,

Voor het Onderwijs of voor Eigen Studie:

I. Dr. *R. WESTERHOFF*, **de Kwelderkwestie nader toegelicht.** Met eene Wadkaart. Prijs *f* 2,80. Achter dit Werk bevinden zich zeer belangrijke Oudheidkundige Aanteekeningen betrekkelijk de Provincie *Groningen*.

II. Dr. *L. ALI COHEN*, **Mededeelingen** uit het gebied van **Natuur, Wetenschap en Kunst;** vooral met toepassing op het bedrijvige leven. 2 Dln., met Platen. Prijs *f* 7,50.

III. Dr. *L. ALI COHEN*, **het Wezen en de Rationele Behandeling** van den zoogenoemden **Diabetes Mellitus (Phthisuria Saccharina).** Eene Proeve, gegrond op eigene onderzoekingen en een kritisch gebruik der Litteratuur, en uitgegeven als eene Bijdrage ter bevordering van de toepassing der Natuurkundige Wetenschappen op de Praktische Geneeskunde. Prijs *f* 2,25.

IV. Dr. *B. EEKMA*, **de Rationeel-empirische Geneeswijze in de Geneeskunst** verdedigd tegen Dr. J. F. P. SCHÖNFELD, en de geest der Homöopatische Geneesleer getoetst aan Rede en Ervaring. Prijs *f* 2,00.

VI. Dr. *G. H. MEIJER*, **Leiddraad bij het verplegen en oppassen van Zieken;** *een Handboekje voor alle Huisgezinnen*. Prijs *f* 1,00.

VII. **Daadzaken betrekkelijk de Graanwet,** en Aanteekeningen uit Statistiek en Geschiedenis, Graanbouw en Graanhandel betreffende. Prijs *f* 2,25.

VIII. *D. ENGELBERTS*, **Beschrijving** van den **Landbouw** op de Hofstede **den Eng.** Prijs *f* 0,60.

IX. **Verslag** van het Verhandelde op het *derde* **Nederlandsche Landhuishoudkundig Congres,** gehouden te *Groningen*, den 14den, 15den en 16den Junij 1848. Prijs *f* 1,65.

X. *J. HUIZINGA*, **Wetten** op de **Personele Belastingen, het Geslagt** en **Gemaal,** te zamen in één Deel. Prijs *f* 2,90.

XI. ——————— **Wetten op de Personele Belastingen.** Prijs *f* 2,30.

XII. ——————— **Wet op het Geslagt.** Prijs *f* 0,30.

XIII. ——————— **Wet op het Gemaal.** Prijs *f* 0,75.

XIV. **Tafereelen** en **Verhalen** uit de **Natuur** en de **Geschiedenis.** Een Leesboek voor de Scholen, ter bevordering van *smaak en kennis*. Verzameld uit den HUISVRIEND voor 1843. Uitgegeven door het *Bestuur* van de *Gewestelijke Vereeniging* Groningen *van het Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap*. Prijs *f* 0,30.

Wie vermeent uithoofde van Bloedverwantschap Erfgenaam te zijn van ANNA ALETTA CATHARINA ANTONIDES, overleden te *Losdorp*, wordt verzocht daarvan, met bewijs, *franko*, opgaaf te doen ten Kantore van den Notaris **WENNIGER,** te *Loppersum*, vóór den 15den December e.k. Zie Courant van den 4den November. Haar Grootvader van Moeders zijde was: ENGELBERTUS TOL, Predikant te *Oosternieuwland*.

*** De **HOUDERS** DER BANK VAN LEENING te *GRONINGEN* adverteren, dat alle **PANDEN,** welke bij hen in de maanden AUGUSTUS, SEPTEMBER en OCTOBER 1850 zijn *verzet*, geteekend met de letters **X, IJ** en **Z,** moeten worden afgerent of gelost, en wel letter **X** van den **24**sten tot en met den **28**sten November, letter **IJ** van den **1**sten tot en met den **5**den December en letter **Z** van den **8**sten tot en met den **12**den December 1851; zullende, bij gebreke van dien, anders **finaal** worden verkocht.

VERMIST: EEN BRIEF,

aan het adres van de Heeren **L. V. LEDEBOER & ZONEN,** te ***Rotterdam,*** inhoudende twee MUNTBILJETTEN, elk van *f* 100, nrs. 4540 en 84633, den 31sten Oct. l.l. bezorgd in de Bus van het Postkantoor te *Groningen*. Al wie eenige inlichting deswege mogt kunnen geven, wordt verzocht zulks te doen bij den Boekhandelaar J. B. WOLTERS, te *Groningen*.

WORDT VERMIST:

H. C. DALLENGA, van ***Zuidbroek,*** gekleed met BLAAUWEN ROK, KORTEN BROEK en ZWARTEN HOED, vermoedelijk den 13den l.l. tusschen *ZUIDBROEK* en *SAPPEMEER* in het **water geraakt.**

Diegene, welke van genoemden Persoon aanwijs kan doen aan B. POPPENS, te *Zuidbroek*, kan *f* **50—00** belooning ontvangen.

*** Op tijd en plaats nader te bepalen, zullen publiek worden verkocht:

I. Eene **BEHUIZING,** staande aan den Turfsingel te *Groningen*, lett. L, no. 148, rood C 137.

II. Eene **BEHUIZING,** bestaande uit drie KAMERS onder één dak, staande ten Noorden in den Musschengang te *Groningen*, geteekend N 102 V, rood P 131, rood P 131 ². en 103 V, rood P 132.

III. Een **OVERDEKT TJALKSCHIP,** vroeger *de vrouw Jacobje*, thans ***Hebelina Hinderika*** genoemd, geijkt op 82 Tonnen, met deszelfs OPGOED en TOEBEHOOREN.

Mr. E. VAN EERDE,
Notaris.

MORGEN TE BEZIEN

de **GOEDEREN,** welke op MAANDAG den 24sten November e.k., des namiddags te 2 uur, in het VERKOOPHUIS in de Oosterstraat publiek zullen worden verkocht.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

Maandag den ***24sten November,*** e.k., des namiddags te twee uur, zullen voor en in het BOELHUIS in de Gelkingestraat, publiek worden verkocht: KISTKABINETTEN, MAH. SECRETAIRE, CHIFONNIÈRE, KOLOMTAFELS, STOELEN met Paardenharen Zittings, SPIEGELS, KLOKKEN, GLASWERK, kostelijk BEDDEGOED, eene partij **BOEKEN,** eenige stukken fijne DUFFEL en DUFFELSCHE JASSEN, ENZ. ENZ.; te bezien Zaturdag namiddag van twee tot 4 uur.

FOKKO NIEWOLD BOSCH.

GEREGTELIJKE VERKOOP.

Op WOENSDAG den zesentwintigsten November 1800 eenenvijftig, des voormiddags te tien uur en vervolgens, zullen, door den ondergeteekenden DEURWAARDER, voor de Behuizing door den Koopman SALOMON VAN DE REIS bewoond, aan de Lage Der-A, te *Groningen*, publiek, tegen kontante betaling worden verkocht, de navolgende ten laste van gemelde SALOMON VAN DE REIS in conservatoir beslag genomen **ROERENDE GOEDEREN,** als:

Eenige **HUISMEUBELEN,** waaronder zich bevinden een VURENHOUTEN KABINET, EIKENHOUTEN SECRETAIRE, TAFEL, STOELEN, SPIEGEL en SCHILDERIJEN; voorts eene groote hoeveelheid **MANUFAKTUREN,** bestaande in BAAIJEN, KATOENEN, NETELDOEK, BOMBAZIJN, MERINOS, ENGELSCH LEER, FLANEL, GAREN en LINT en meer andere GOEDEREN, die wijders zullen worden gepresenteerd.

J. S. VAN AMERSFOORT,
Deurw.

Mr. **C. HARTMAN BUSMANN,** Notaris te *Sappemeer*, zal, op WOENSDAG den 3den DECEMBER 1851, des avonds te 6 uur, ten Huize van J. H. MOLEMA, Logementhouder te *Hoogezand*, publiek te koop presenteren, in 2 perceelen en in zijn geheel: Eene **BEHUIZING,** zijnde 2 WONINGEN onder één Dak, staande te *Hoogezand*, Noordzijde, aan den publieken Rijweg, bij het Kalkwijkster Hooghout, met ERF, groot 6 Roeden, 50 Ellen, in eigendom toebehoorende aan de Weduwe P. P. KLIPHUIS en P. P. KLIPHUIS, Jr.

Mr. C. HARTMAN BUSMANN.

Mr. **C. HARTMAN BUSMANN,** Notaris te *Sappemeer*, zal, ten verzoeke van B. J. VAN DER HARNE, Stelmaker te *Sappemeer*, op ZATURDAG den 6den December 1851, des avonds te 6 uur, ten Huize van B. R. BERG, Logementhouder te *Sappemeer*, voor 3 jaren, publiek te huur presenteren: Eene nieuw gebouwde **BEHUIZING,** zijnde thans eene ***GROF- en ANKERSMEDERIJ,*** en geschikt tot velerhande Affaires, met Erf, groot 1 Roe, 70 Ellen, staande aan den Burger-Compagniesterweg te *Sappemeer*, thans in huur bewoond door den Grof- en Ankersmid E. J. MULDER; om te aanvaarden den 1sten Mei 1852.

Mr. C. HARTMAN BUSMANN.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR,** N[...] *Winschoten*, zal, op DONDERDAG den 4den [...] 1851, des avonds te 6 uur, ten Huize van den L[...] houder T. KOOPS, te *Oude Pekela*, op schade [...] van HINDRIK BOOLMAN en Vrouw, publiek [...] aan den hoogstbiedende verkoopen:

Eene **BEHUIZING,** [...] met ERF en TUIN, staande en [...] te *Oude Pekela*, Noordkant, [...] grond, bij de zoogenoemde [...] draai, Kadastraal bekend Sectie D nommer 442 [...] groot 10 Roeden, 20 Ellen.

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR,** Not[...] *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van den Heer Mr. [...] STHEEMAN, op VRIJDAG den 5den December 185[...] avonds te zes uur, ten Huize van den Logementhou[...] SCHRIKKEMA, in het Gemeentehuis te *Scheemda*, in [...] lijke veiling te verkoopen:

Eene roijale **HEEREN[...] HUIZING,** bevattende [...] scheidene, meest behangene [...] plafonneerde BENEDEN-[...] VENKAMERS, KELDERS, PUT en REGENW[...] BAKKEN, met annexe SCHUUR en STALLING, [...] een' grooten wélaangelegden **TUIN** met BROEI-[...] KAST, alles staande en gelegen aan de straat te [...] De Verkoopconditiën zullen in tijds ten Kantore [...] Notaris ter lezing liggen.

Voorts zal in het laatst der maand DECEMBER, [...] te bepalen dag, publiek, voor den tijd van zes ja[...] den verhuurd: 8 Bunders, 49 Roeden en [...] **GROEN- en BOUWLAND,** te *Scheemda* ge[...]

B. HAITZEMA VIËTO[...]

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR,** [...] *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van B. G. S[...] en Vrouw, op MAANDAG den 8sten December 1[...] avonds te 5 uur, ten Huize van de Weduwe H[...] VAN INGEN, te *Nieuwe Schans*, in openlijke [...] verkoopen:

Eene aanzienlijke **BO[...] BEHUIZING** en **SCH[...]** met HOVEN en TUINEN, [...] de VASTE BEKLEMMING [...] onder behoorende *Landerijen*, te zamen groot 61½ [...] staande en gelegen aan den Grindweg te *Linteloo* [...] bij de *Nieuwe Schans*, doende telken jare op M[...] vaste huur *f* 1011—85.

De Verkoop-Conditiën zullen in tijds ter lezing li[...] Huize van Verkoopers, alsmede ten KANTORE [...] Notaris

B. HAITZEMA VIËTO[...]

UIT DE HAND TE KO[...]

Een klein, rentegevend [...] **GOED** met **BOOMGA[...] MOESTUINEN, G[...] EN BOUWLAND,** gro[...] veer twaalf Bunders, waarop een modern WOONH[...] onderscheidene groote en kleine Vertrekken, Keuken, [...] en Zolder, benevens gemetselde KOEPEL en SCHU[...] STALLING en WAGENHUIS, DUIVENTIL, EN [...] ruim 600 stuks, meestal zware, EIKENBOOMEN, [...] op twee uren afstands van de Stad *Groningen*, onmi[...] aan de Straatweg, nabij een groot dorp. Tot den 1[...] 1852 bij gedeelten verhuurd voor *f* 1048,75, doende [...] ten *f* 106,75.

Te bevragen met franko Brieven, onder de letters C. [...] den Heer G. SCHIMMEL, Notaris te ***Amsterdam,*** en [...] Heer E. B. BINDERVOET, te ***Zuidhorn.***

ATTENTIE!

Bij den ondergeteekende, Apotheker en Droogist [...] Ossenmarkt en om den hoek van de Nieuwe Bo[...] straat, is verkrijgbaar gesteld: **PUNCH-SIR[...]** à *f* 0—90, *f* 1—25 en *f* 1—50 per Flesch, alsmede [...] **LADEOLIE,** à *f* 0—60 per Wijnflesch.

B. G. RINSMA.

Zuivere CITROEN-PUN[...]

à ***f* 1,00,** ***f* 1,20** en ***f* 1,40** per Flesch; reg[...] ontvangen: **PORT à PORT** en **MADER[...]** ***f* 1,00** per Flesch; bij 't Anker tot minder prijs.

N. E. ROST,
Wijnkooper in de Oude Kijk-in-'t Ja[...]

LEEST HIER!

Bij de ondergeteekende zijn voorhanden: [...] hande soorten van **KAGCHELS,** ***in [...]*** en ***in Huur,*** voor verminderde prijzen [...]

Wedw. J. S. WINT[...]
op de Rademarkt.

Van nu af heb ik in eene Ka[...] **uitgestald KINDERSP[...] GOEDEREN** en **ST.-NI[...] LAASPRESENTEN.** Nu [...] Winkel verdubbeld is, ben ik [...] gesorteerd dan vroeger; verzoek [...] en rekommadatie.

J. KAMPEN,
in de Oude Ebbingestr[...]

W. Groeneveld

in de Blijhamsterstraat te *Winschote[...]*
beeft op nieuw ontvangen: alle soorten van **PE[...] RIJEN,** alsmede **HEEREN en DAMES [...] TERSTOFFEN.**

Bij E. H. DRENT

te ***O. Pekela,*** tegen **aanneme[...] Voorwaarden *UIT DE H[...] TE KOOP:*** het **NEDERLANDSCH[...] KOFSCHIP *EGBERDINA,*** [...] kompleten INVENTARIS, groot plus minus [...] Roggelasten, thans liggende te *Hamburg*.

Eene fatsoenlijke **JUFVROU[...]** oud 40 jaren, van de Herv. Godsdien[...] biedt zich aan, tegen Mei of vroe[...] tot **ADSISTENTIE** of **WA[...] NEMING** van eene **HUISHOUDING,** of tot [...] **PASSING** en **GEZELSCHAP** van een ZIEKE[...] HEER of DAME; zijnde bij aanzienlijke Familiën in dergel[...] Betrekking geweest, waarvan zij voldoende Getuigen[...] kan overleggen.

Adres *franko*, onder letter G, aan het BUREAU [...] GRONINGER COURANT.

De Heer **J. WESSELS,** [...] *Monnickendam*, die twintig jaren [...] eenen Hoest geleden heeft, die hem [...] nachten kwelde en niet dan geheel afge[...] in den ochtendstond eerst vergunde in te slapen, is daarv[...] door eenen **GOLDBERGERSCHEN KETTI[...]** genezen. De werking was zoo weldadig en zoo spoedig, [...] hij reeds den eersten nacht het genot van eenen gerust[...] slaap had en drie maanden waren toereikend, hem van d[...] ingewortelde Kwaal geheel te bevrijden.

De **ECHTE G'SCHE KETTINGEN** worden [...] het VERKOOPHUIS en de bekende Dépots verkocht; d[...] Prijs is *f* 1.80, *f* 2.70, *f* 3.60, *f* 5.40.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

Blad bij de Gron. Courant. 21 *November* 1851. No. 93.

KORT VERSLAG
van de
Handelingen der Staten Generaal
en van de
Staten der Provincie Groningen.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Maandag den 14*den November.*

Voorzitter geeft te kennen, dat de nieuwbenoemde commier der Kamer, de heer *Beaujon*, bereid is de gevorden af te leggen. Tot dat einde door den griffier leid zijnde, legt hij die eeden af. De *Voorzitter* hem geluk met zijne benoeming.

ngekomen twee Koninklijke boodschappen, ten geleide gelijk getal ontwerpen van wet. Het *eene* strekt dkeuring der artt. 6, 7 en 8 der tusschen Nederland uissen gesloten overeenkomst, tot wering van den ndel; — het *andere*, tot regeling van het muntwezen t-Indië en ter kuste van Guinea.

ommissie van rapporteurs is gereed met hare algemeene en: 1) over het ontwerp, inhoudende Hoofdstuk VIII aatsbegrooting over 1852. Dit stuk wordt gedrukt en den worden rondgedeeld. De beraadslagingen zullen hebben in de orde der verschillende begrootings-

ver dat tot aanwending van fondsen wegens het Munt- Drukken en ronddeelen; terwijl de dag der beraadgen nader zal worden vastgesteld.

de orde van den dag zijn de algemeene beraadslaginer de Begrootingswetten van 1852.

heer *de Moraaz* vraagt afschaffing van eenige accijnn ofschoon hij alle hoofdstukken der begrooting niet urt, gelooft hij nogtans, dat het totaal-cijfer niet veel and zal ontmoeten.

heer *van Wylick* is van oordeel dat onze belastingen l op de gegoede klassen drukken. Hij behoudt zich zijne ing over onderscheidene hoofdstukken der begrooting ot bij de discussie; maar hij zal tegen de wegen en en stemmen, zoo lang de bestaande accijnsen onveranderd n.

heer *Blaupot ten Cate* is geen voorstander van igingen, wanneer het onderwijs en nijverheid geldt; hij zou de hoofdstukken betreffende onze diplomatische gen, en het leger, enz. willen verminderd zien. verklaart zich vooral tegen de middelen, en noemt elsel dat men tot grondslag genomen heeft, onbillijk, lig en onzedelijk. Hij behoudt zich zijne stem voor.

heer *Blaupot ten Cate* heeft vooral ook de uitgaven voor voor vermindering vatbaar geacht. Hij toch betwijfelde odzakelijkheid van kostbare wapening in tijden van vrede. voeren van oorlog werd, zijns inziens, meer en meer schijnlijk. Ook keurde hij de gedwongene dienstgheid af, niet alleen omdat daardoor de zedelijkheid vele jongelieden bedorven werd, maar vooral ook omdat oor vele handen aan nuttigen arbeid onttrokken werhetgeen strekte tot bevordering van het pauperismus.]

heer *van Goltstein* zal zijne stem laten afhangen van ting die de discussiën zullen nemen.

heer *Bachiene* ontwikkelt eenige algemeene beschou over de staatkunde der regering en den financiëlen d; hij moet aan den tot hiertoe gevolgden gang van zijne volledige goedkeuring hechten; maar wat de en betreft, bepaalt hij zich tot het aangeven van eenige die gewijzigd en verbeterd zouden kunnen worden. al voor het budget stemmen.

heer *Hengst* zal tegen eenige hoofdstukken stemmen.

heer *van der Veen* zal de wet op de wegen en middelen unnen goedstemmen, zoolang deze gegrond zijn op het oordig belastingstelsel, dat hij onbillijk acht, en als belemmering beschouwt van eene ontwikkeling der nijd, en als eene gestadige aanmoediging tot de voortplanvan het pauperismus.

heer *Reinders* ziet niet in dat de bezuinigingen ernstig nd en belangrijk zijn. Hij gelooft dat het doel niet is t en dat er nog veel te doen overblijft.

heer *Reinders* heeft o a. gemeend, dat de Staat te wordt gebaat door de te hooge bezoldigingen van naren en collegiën, en daardoor geene fondsen kan ouden voor nuttige werken. Hij meent, dat deze fondsen n kunnen worden verkregen door besparing op de beng van oorlog, en de uitgaven van collegiën als de van state, de raad van adel, de buitenlandsche zaken, estuur der domeinen, enz.]

heer *Hoffman* zal voor de meeste hoofdstukken stemmaar hij wil echter niet, dat men daaruit opmake dat politieke rigting der regering goedkeurt. Hij vraagt dat de Regering een ernstig antwoord geve op deze Is het in waarheid onmogelijk om grooter bezuinin in te voeren?

heer *Groen* behandelt de volgende vraag: Wat leert de ondervinding aangaande de magt van het tegenwoordig terie om aan de voorschriften der Grondwet en de e eischen des volks te voldoen?

n dubbel antwoord is ongunstig voor het ministerie. Hij dt vooral de strekking naar staatsalmagt, die hij bij egering meent te bespeuren. Overigens zal hij waarschijnvoor de aanneming van het budget stemmen.

rgen te elf uur het vervolg der beraadslagingen.

---

het verslag der commissie van rapporteurs van de Tweeamer der Staten Generaal over Hoofdstuk VI der staatsooting voor 1852 (Hervormde Eeredienst), blijkt, dat vraagstuk ter geheele opheffing van de beide ministeriën eeredienst weder in al de afdeelingen ter sprake is gekon.

De minister heeft, op de deswege door de commissie rapporteurs aangeboden nota, het volgende geantwoord: Het is bekend, dat ook de Regering niet vreemd is aan denkbeeld tot geheele opheffing van de beide ministeriën de Eeredienst; zij heeft echter geoordeeld, ten deze met gtigheid te moeten te werk gaan, en tot geen bepaald uit te komen, dan nadat de verschillende kerkelijke nisatiën haar volkomen beslag zullen hebben erlangd.

Naar het door de Regering met getrouwheid aangekleefde al, om zich geenerlei inmenging in de zuiver kerkelijke ngen der verschillende godsdienstige gezindheden te veroven, ligt het buiten hare magt, het oogenblik te veraten, waarop dit onderwerp met gerijpte kennis zal kunworden overwogen, en zij moet zich daarom aan de van de minderheid der commissie scharen, die voorals het tijdstip tot het nemen van een bepaald besluit niet omen acht."

De commissie van rapporteurs (de heeren *van der Veen*, man, *Dullert*, *Scheffer* en *Groen van Prinsterer*) heeft voorgesteld de aanneming van het hoofdstuk, nadat daarin zoude zijn gebragt eene door de Regering toegegevene wijziging, daarin bestaande, dat de post van *f* 7925, uitgetrokken voor traktementen en toelagen van rabbijnen, enz., zoude worden vermeerderd met *f* 2000 en alzoo gebragt op *f* 9925.

De commissie van rapporteurs voor de wet op de middelen en belastingen voor het jaar 1852 (bestaande uit de heeren *Blussé*, *Wintgens*, *Bachiene*, *v. Hall* en *v. Nispen*) heeft in de eerste plaats, bij haar overleg met den minister van financiën, verklaard, dat, nu er voordragten van de zijde der regering, rakende het stelsel van belasting, bij de Kamer worden onderzocht, zij heeft gemeend, even als de groote meerderheid der leden, die aan het onderzoek in de afdeelingen hebben deelgenomen, zich van de mededeeling harer beschouwingen over de wenschelijkheid van verandering of hervorming van het bestaande te mogen onthouden, vermits voor de overweging van dergelijke punten het onderzoek dezer voordragten zelven eene meer gepaste gelegenheid zoude aanbieden. De regering heeft allezins daarmede ingestemd.

Het verslag eindigt met de aanneming van het ontwerp aan te raden, behoudens eenige wijziging, waartoe de regering reeds is overgegaan.

De minister van binnenlandsche zaken heeft o. a. van de volgende aanvulling van hoofdstuk V der begrooting kennis gegeven:

„Na het indienen der begrooting is gebleken, dat de hoogleeraren bij de Groninger hoogeschool *Philipse* en *Mulder* over 1852 aanspraak zullen kunnen maken op een vierde verhooging van jaarwedde voor dertigjarige dienst; de eerste over het geheele jaar, de andere over de helft.

„Tot bestrijding dezer uitgaaf zal dus noodig zijn:

voor den eersten	*f* 550.00
voor den laatsten	- 275.00
dus in het geheel	*f* 825.00

„Bij de nota van wijzigingen, waarvan reeds hiervoren is gesproken, wordt alzoo voorgesteld, het betrokken artikel der begrooting met dit bedrag te vermeerderen."

Het ingediende ontwerp van wet bevattende het reglement op het beleid der regering van Neêrlands Indië, telt 117 artikelen en is vergezeld door eene uitgebreide memorie van toelichting van Z. Exc. den minister van koloniën.

Het bedoelde reglement is verdeeld in zes hoofdstukken, waarvan het eerste betreft den Gouverneur-generaal en den Raad van N.-I.; — het 2de de magt van den Gouverneur-generaal; — het 3de het algemeen bestuur; — het 4de de gewestelijke en plaatselijke besturen; — het 5de de justitie, — en het 6de bepalingen van gemengden aard.

Uit de memorie van toelichting blijkt, dat, bij het zamenstellen van het ontwerp, de Regering heeft overwogen, of er, en zoo ja, in hoe verre andere beginselen behoorden te worden aangenomen, dan die thans worden gevolgd, krachtens het regerings-reglement van 1836, en dat, wat betreft den vorm van het bestuur, dit onderzoek heeft geleid tot het behouden der bestaande grondslagen, met uitzondering van die veranderingen, welke zullen voortvloeijen uit de op de Grondwet steunende inmenging van den gewonen wetgever op de koloniale wetgeving.

De Regering heeft zich alzoo overtuigd, dat het algemeen bestuur behoort te worden uitgeoefend door een' Gouverneur-generaal, in naam des Konings; — dat die Gouverneur-generaal, als waarborg tegen alle dwaling, behoort te worden bijgestaan door een' Raad, te zamengesteld uit eenen vice president en vier leden, allen door den Koning benoemd; — dat die Raad, in den regel, moet blijven een adviserend collegie, ter voorlichting van den Gouverneur-generaal, zonder verzwakking van de éénheid en de kracht des Bestuurs, en van het beginsel van diens persoonlijke verantwoordelijkheid.

Wat de beginselen van bestuur betreft, is het der Regering voorgekomen, dat het dusver ingeslagen spoor het meest overeenkomt met de *belangen van Nederland* en eene goede staatkunde; — dat toch nimmer uit het oog mag worden verloren, dat Neêrlands-Indië is een *wingewest*, gedeeltelijk bewoond door eene snel toenemende bevolking, in ordelijke maatschappij, onder geregelde besturen, met eene gevestigde Kerk, vrij gevorderd in eigenlijke beschaving, en, wat Java betrof, met eene kunstmatige taal, sierlijk schrift en eigene letterkunde; — dat in dien stand van zaken de voor den overheerschenden Staat aan te nemen beginselen die behooren te zijn, welke de meeste waarborgen opleveren, om 1) het gezag van Nederland te handhaven door vreedzame middelen, en 2) dat wingewest, behoudens de welvaart dezer bevolking, te doen strekken, om steeds aan Nederland die stoffelijke voordeelen te verschaffen, welke het doel waren der verovering.

Naar het oordeel der Regering, kan dit oogmerk worden bereikt, wanneer wordt gezorgd, dat de inlandsche bevolking wordt bestuurd *volgens hare voorouderlijke instellingen*, voor zoover die niet aandruischen tegen het onveranderlijk voorschrift der regtvaardigheid, en dat de *gehechtheid harer Hoofden* aan het Nederlandsch Bestuur worde onderhouden en bevestigd.

In verband tot een en ander, is het der Regering onbetwistbaar voorgekomen, dat overal, waar deze schets toepasselijk is, de maatregelen der Regering tot behoud van orde en rust onder de inheemsche bevolking behooren te worden getoetst aan haren maatschappelijken toestand, en dat allen, niet tot de inheemsche bevolking behoorende, aan welke het verblijf in Neêrlands Indië wordt toegestaan, zich behooren te onderwerpen aan dien regel en aan al zijne gevolgen.

Wat deze gevolgen betreft, oordeelt de Regering, dat aan de inlandsche bevolking geene vrijheid van drukpers kan worden toegestaan, zonder eene roekelooze miskenning der stelling, waarin de Nederlanders in N.-I. geplaatst zijn, daar die vrijheid de bevoegdheid in zich sluit, om de Regering en hare daden te gispen; — op wezenlijke en vermeende grieven te wijzen; ambtenaren ten toon te stellen, en het gevoel van eerbied en gehoorzaamheid jegens de bestaande magten allezins te verzwakken. Bij constitutionnele Regeringen, meent de minister, vindt dit kwaad een tegenwigt in het beginsel der vertegenwoordiging, en slaat, waar dit niet aanwezig is, de schaal meestal over naar den schadelijken kant, en in N. I. zou dit zeker het gevolg zijn, vermits alleen het punt der overheersching de bron zoude wezen van onuitputtelijke vertoogen.

Zoo dus deze vrijheid aan de inlanders moet worden onthouden, zou het, naar het oordeel der Regering, ongerijmd en onregtvaardig zijn, haar aan Europesche ingezetenen te vergunnen; — *ongerijmd*, omdat daardoor even zeker, hoewel misschien meer langzaam, de ondermijning van het Nederlandsch gezag zou worden voorbereid, en *onregtvaardig*, omdat een dergelijk regt aan allen moet worden geschonken, of aan allen onthouden. Op deze gronden wordt bij het onderwerpelijk reglement de drukpers gesteld onder toezigt der Regering.

Hetgeen ten aanzien der drukpers is aangemerkt, geldt ook ten opzigte van het regt van vereeniging en vergadering, en men heeft alzoo gemeend, deswege bepaalde regelen te moeten stellen.

Staten der provincie Groningen.

Zitting van Dingsdag den 18*den November.*

Het aantal aanwezige leden in deze zitting bedroeg bij de opening 34, klom later tot 39 en daalde tegen het eind der zitting tot 32. Na voorlezing en goedkeuring der notulen van het verhandelde in de vorige zitting, deelt de voorzitter mede, dat bij hem is ingekomen een voorstel van de heeren M. v. D. TUUK en ADDENS, om aan Gedep. Staten op te dragen een onderzoek betreffende de verbetering van de rivier de Aa. — In aanmerking genomen, dat door de graving van de Pekela, zooals door de Staten is besloten, slechts voor een gedeelte wordt voorzien in de bestaande behoeften, geven adressanten eenige meerdere verbeteringen aan de hand, die zij wenschen dat door Ged. Staten zullen worden onderzocht, om in de zomervergadering van 1852 daaromtrent de noodige voorslagen te doen. — Tot toelichting zegt de heer v. D. TUUK, dat zij tot het voorstellen van dat onderzoek gekomen zijn, opdat de aanzienlijke dorpen, die aan de rivier de Aa liggen, allen van die rivier als vaarwater zouden kunnen gebruik maken. Zij vleijen zich, dat door het voorgestelde, dit doel met weinig kosten zal kunnen worden bereikt. — Aanstaanden Maandag zal worden beslist of dit voorstel een punt van overweging zal uitmaken of niet.

Hierop wordt bij monde van den heer W. DE SITTER rapport uitgebragt van de commissie, in wier handen was gesteld de voordragt van Ged. Staten, betrekkelijk de herziening der provinciale reglementen op de waterschappen in dit gewest en de beschouwingen van Z. E. den minister van binnenl. zaken daaromtrent. De minister blijft ook thans nog verschillen van de zienswijze der Staten, die eene algemeene wet op het bestuur van den waterstaat aan de herziening der prov. verordeningen wenschen te zien vooraf gaan. Gecommitteerden hebben met belangstelling de opmerkingen van den minister gelezen en aandachtig overwogen. De minister wenscht, dat door Ged. Staten andermaal zal worden ter tafel gebragt eene herziening van de reglementen van 1755 en dat de regering eerst het noodige licht ontvange omtrent de beginselen, die men hier bij die herziening voorstaat en zal opnemen. Gecommitteerden deelen in die opinie des ministers, wat het wenschelijke van zulk eene opgave aangaat, maar meenen ook, dat het hoogst moeijelijk en bijna onmogelijk is een provinciaal reglement op de waterschappen te arresteren, voordat de algemeene beginselen, die in de algemeene wet zullen worden opgenomen, bekend zijn. Bestaan er alzoo geene termen om op het vroeger genomen besluit der Staten terug te komen, zoo achten gecommitteerden toch, dat aan den minister alle mogelijke inlichtingen moeten worden gesuppediteerd aangaande de beginselen, die zij omtrent het bestuur der waterschappen voorstaan. Het was daarom het eenparig gevoelen der commissie, dat de Staten, door een concept van een reglement op de waterschappen in deze provincie met opgave van de beginselen, en om door toelichtingen daarbij licht aan den minister te verschaffen, 't welk deze van de provinciale besturen verlangt. Daarom zouden zij geadviseerd hebben aan Ged. Staten op te dragen in 1852 aan de Prov. Staten een concept-reglement aan te bieden. Uit overweging echter dat dit eene hoogst moeijelijke zaak was en men Ged. Staten, als reeds bovendien met werkzaamheden overladen, niet verder wenscht te belasten, adviseert de commissie:

1) Aan eene commissie van 5 leden uit de Staten de zorg op te dragen, om een reglement te concipiëren met de memoriën van toelichting, de beginselen inhoudende, die men voor dit gewest nuttig acht, dat in de algemeene wet zullen worden in acht genomen, 2) 's Konings magtiging te verzoeken, dat die commissie ook na de sluiting dezer gewone vergadering werkzaam zij, 3) aan die commissie alle stukken omtrent de onderwerpelijke zaak ter hand te stellen, 4) haar te magtigen, zich met de Ged. Staten, den Minister en de waterschapbesturen te verstaan, en 5) haar op te dragen, om aan de Staten in hunne zomer-vergadering van 1852 of anders in eene buitengewone vergadering, met toestemming des Konings te beleggen, en zoo als zij zal vermeenen te behooren, een concept-reglement ter behandeling aan te bieden. — In advies gehouden en ter griffie gedeponeerd.

Door den heer DE HAAN wordt rapport uitgebragt, namens de commissie in wier handen was gesteld de voordragt van Gedeputeerde Staten, rakende het dragen der schadeloosstelling bij onteigening, ingeval van besmettelijke veeziekte, in verband met de bepalingen op dat onderwerp bij de wet op de onteigening ten algemeenen nutte voorkomende.

Door de gecommitteerden wordt, in de eerste plaats, mededeeling gedaan van de correspondentie over dit onderwerp gevoerd, tusschen heeren Gedeputeerde Staten en Z. Exc. den Minister van binnenlandsche zaken, waaruit bleek, dat er verschil van gevoelen bestond, of de Staat, dan wel de Provincie verpligt was tot het dragen der schadeloosstelling in cas van onteigening bij besmetting van rundvee of paarden; sustinerende Gedeputeerde Staten het eerste, hetwelk door den Minister wordt tegengesproken en beweerd, dat de provincie gehouden is, dien last op zich te nemen, op grond, dat, hoezeer wel geene regtstreeksche belasting voor dit object geheven wordt, echter daarvoor een post op de provinciale begrooting was uitgetrokken, welke uit provinciale inkomsten gekweten wordt, en dit het was, hetwelk bij het laatste lid van artikel 72 der wet op de onteigening ten algemeenen nutte wordt bedoeld. Bij hunne voordragt was het onjuiste van deze uitlegging der gezegde wetsbepaling aangetoond, doch uit aanmerking van het belang der provincie bij de handhaving der bestaande maatregelen ter stuiting en afwending der besmettelijke longziekte onder het rundvee, ten slotte

voorgedragen, de magtiging tot de aanwending van het daarvoor bestemde fonds niet in te trekken, evenwel onder protest tegen de wetsuitlegging van Z. Exc. den Minister van binnenlandsche zaken.

Door gecommitteerden worden in de tweede plaats medegedeeld hunne beschouwingen over deze verschillende zienswijzen, en komen zij tot de slotsom, dat de provincie tot het geven dezer schadeloosstelling naar de wet niet verpligt kan geacht worden. Zij meenen nogtans, dat niet de vraag naar het regt, maar die naar het belang der provincie, in dezen de handeling der Staten behoort te rigten, en dan gelooven zij, dat dit belang in dezen nadrukkelijk vordert, zich liever eenige geldelijke opofferingen te getroosten, dan zich bloot te stellen aan belemmeringen, welke het vasthouden aan een tegenovergesteld beginsel ligtelijk zal veroorzaken. De commissie adviseert alzoo aan de Staten: om er in te berusten, dat de schadeloosstelling voor onteigening bij besmetting, invoege bedoeld, door de provincie worde gedragen, echter onder protest tegen de wetsuitlegging van Z. Exc. den Minister van binnenlandsche zaken en met opdragt aan de Gedeputeerde Staten, om daarvoor aan gemelden heer Minister kennis te geven.

Wordt ter griffie gedeponeerd ter inzage der leden.

Hierop wordt in behandeling genomen de voordragt van Ged. Staten dd. den 23sten October, no. 7, ten geleide van een concept-reglement voor de haven in de gracht buiten de Steentilpoort te Groningen en het Damsterdiep aldaar. Het hoofd van dit concept-reglement is aldus gewijzigd ten gevolge van een voorstel van den heer QUINTUS, die als rapporteur der centrale afdeeling, op verzoek van de leden derzelve en namens hen, achtereenvolgens 27 amendementen op dit reglement voorstelt. Dien ten gevolge worden in de artt. 1, 2, 3, 4, 8, 11, 12 wijzigingen gebragt volgens daartoe betrekkelijke voorstellen van den heer QUINTUS en in art. 13 op de voorstellen van de heeren KONING, SCHILTHUIS en DAMSTÉ, terwijl bijvoegingen of nieuwe artikels werden aangenomen tusschen artt. 6 en 7, 11 en 12, 12 en 13; en eindelijk na art. 14, behalve twee bijvoegingen van den heer QUINTUS, de bepaling gevoegd werd, dat aan den havenmeester eene instructie door Ged. Staten zal worden gegeven. Het geheele reglement, dat na de daarin gebragte veranderingen, uit 20 artikels bestaat, werd daarop met algemeene stemmen aangenomen.

De voordragt van Ged. Staten dd. 23sten Octob. 1851 no. 51, ten geleide van een concept-reglement op de zamenstelling en het ijken der botervaten, mitsgaders op het wegen en vervoeren van de met boter gevulde vaten in de provincie Groningen, aan de orde van behandeling gesteld zijnde, worden op artt. 2, 3 en 4 de door den heer DAMSTÉ voorgestelde wijzigingen aangenomen.

Wegens het vergevorderde uur, wordt, na de discussiën over art. 6, deze vergadering door den voorzitter gesloten en de eerstvolgende zitting bepaald op morgen, Woensdag, voormiddag te 10 uur.

Zitting van Woensdag den 19den November.

In deze zitting zijn 26 leden aanwezig.

Na de voorlezing en goedkeuring der notulen van het verhandelde in de zitting van gisteren, gaat men over tot de verdere behandeling van het reglement op de zamenstelling en het ijken der botervaten, en wel van art. 7 af, bij hetwelk men de beraadslagingen van gisteren gestaakt had. Achtereenvolgens werden ook nu weder amendementen aangenomen: op de artt. 7, 8, 9, 10, 16, 20, 22 en 31 van den heer DAMSTÉ, op artt. 14 en 24 van den heer SCHILTHUIS, op artt. 14, 20 en 31 van den heer DIEPHUIS, en op art. 31 een amendement van den heer MODDERMAN; terwijl tusschen de artt. 31 en 32, op voorstel van den heer DIEPHUIS, een nieuw artikel gevoegd is, waarbij bepaald wordt, dat de ten gevolge van overtredingen van dit reglement gevallen boeten zullen komen ten voordeele der provincie. Het geheele reglement, hierop in rondvraag gebragt, wordt met 24 tegen 2 stemmen aangenomen. Tegen: de heeren TIGCHELAAR en WIERDA.

De vergadering wordt gedurende een kwartier uurs geschorst. Na de hervatting der werkzaamheden wordt gelezen een adres van R. E. BUITERMAN e. a. te 't Zandt, klagende over den grooten overlast van water, veroorzaakt doordien het verlaat van het Damsterdiep in het Oosterwijtwerdermaar niet genoegzaam afstroomt, en daartegen voorziening verzoekende. — Adressanten verzoeken daarbij, dat er eene commissie moge worden benoemd om den stand van zaken te onderzoeken, ten einde te kunnen beoordeelen of de ingebragte klagten gegrond zijn, in welk geval alsdan middelen zouden kunnen worden beraamd ter voorziening in dezelve, in het belang van den landbouw. — Dit adres wordt gerenvoijeerd aan heeren Ged. Staten, ten fine van behandeling.

Aan de orde van behandeling worden nu gesteld de navolgende rapporten der commissiën, op de in hare handen gestelde voordragten van Gedep. Staten:

1) over de onteigening in geval van besmettelijke veeziekte.

2) rakende het brengen van wijziging in de begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven, ten gevolge eener nota van bedenkingen van z. exc. den Minister van binnenl. zaken, gevallen op die begrooting. — De vergadering vereenigt zich achtereenvolgens zonder hoofdelijke stemming met de conclusiën door de commissiën ten aanzien dezer voordragten voorgesteld. Eveneens vereenigt zich de vergadering met het voorstel van den voorzitter, ten aanzien van het laatste punt, om hem te magtigen zonder resumtie aan het genomen besluit gevolg te geven, om des te spoediger de aldus gewijzigde begrooting op te kunnen zenden aan z. exc. den minister van binnenl. zaken, ten einde men niet weder, even als een jaar te voren, in de noodzakelijkheid zou geraken, om een afzonderlijk kohier van belastingen te moeten vaststellen.

3) over de beschouwingen omtrent de herziening der provinciale reglementen op de waterschappen, vervat in eene missive van den minister van binnenl. zaken dd. 6den October, no. 266 en bijlagen.

De heer DE HAAN deelt mede, dat hij gewigtige bedenkingen heeft tegen de conclusie van het rapport, wat betreft de voordragt om een proefreglement te maken, en wel ten eersten, omdat de Minister niet gevraagd heeft om in 't afgetrokkene bekend gemaakt te worden met de inzigten der vergadering hieromtrent, maar gewenscht heeft, dat een reglement door haar worde gearresteerd. Aan dat verlangen zal dus op de voorgestelde wijze niet voldaan worden en de uitkomst daarvan zal, zijns inziens, deze zijn, dat het ontwerp der Staten door Z. Exc. zal teruggezonden worden onder vriendelijke uitnoodiging het te arresteren, ten einde bij de in werking brenging van hetzelve te kunnen nagaan, hoe het aan de verwachtingen zal beantwoorden. Voorts zal het minder de belangstelling der waterschapsbesturen en allen, die daartoe in betrekking staan, opwekken, omdat het slechts eene proeve is en iets betreft, waarvan het zeker is dat het niet tot stand zal komen. Ten derde vindt bij zwarigheid in deze conclusie, bij de overweging, dat de voorgestelde handelwijze de Staten tegenover de waterschapsbesturen in denzelfden toestand plaatst, welken zij tegenover het gouvernement wenschen te doen verdwijnen.

Er bestaat een algemeen verlangen naar een nieuw reglement te dezen aanzien, en zoo lang hieraan nog niet is voldaan, zullen de Staten successivelijk voordragten ontvangen van huishoudelijke reglementen der waterschapsbesturen. Evenwel zal de overweging daarvan niet geweigerd en deze voordragten niet afgewezen kunnen worden, én wegens de bepalingen der grondwet, én wegens de lang erkende behoefte en dringende noodzakelijkheid van eene herziening dier reglementen, opdat er niet onder anderen bij de benoeming der zijlvestenijen dadelijke stagnatie plaats hebbe. Spreker gelooft, dat, indien er ooit een algemeen reglement tot stand zal komen, dit thans moet geschieden, daar men later daartoe niet meer in de gelegenheid zal zijn, tenzij met verandering der eens vastgestelde huishoudelijke reglementen. Om deze redenen stelt spreker voor, de conclusie zoodanig te wijzigen, dat de commissie in plaats van een proefreglement te maken, magtiging erlange tot het ontwerpen van een concept-reglement, 't welk dan in en door de vergadering kan worden gearresteerd.

De voorzitter heeft ook bezwaren tegen het gedane voorstel, hetwelk daartoe zal strekken, om bouwstoffen te verzamelen en deze in te kleeden in den vorm van een reglement, ten einde te kunnen dienen tot voorlichting der regering bij het zamenstellen van eene algemeene wet op het waterschapsbestuur; dit is echter niet de wensch van de regering; deze wenscht herziening der bestaande reglementen, zoo die herziening noodig is, in afwachting van eene algemeene wet, zij wenscht dat de Provinciale Staten zich van de vervulling der grondwettige taak niet laten terughouden, maar door de regeling dier zaken tevens de regering voorlichten nopens de hoofdbeginselen, die in onderscheidene provinciën noodig en nuttig worden beschouwd.

Dat er dringende behoefte en noodzakelijkheid tot regeling van dit onderwerp is, werd reeds meermalen gezegd en is ook door de Staten in hare missive aan Z.Exc. den Min. betoogd. Met het oog dan op het gezegde is het niet te verwachten, dat het voorgestelde besluit eenige gunstige resultaten zal opleveren, noch zal daardoor de geest der vergadering zich duidelijk openbaren; zelfs de waterschapsbesturen, welke hunne inlichtingen zullen moeten geven, zullen het beschouwen als van minder belang. Maar ook bovendien is de opdragt aan eene commissie niet regelmatig en in strijd met de bepalingen van de artt. 95 en 157 der provinciale wet, zoodat men dus des Konings goedkeuring op het te nemen besluit niet zal kunnen verwachten. Het is daarom, dat spreker voorstelt, de 3 eerste punten der conclusie te behouden, uit het vierde punt weg te laten de woorden: „ als met Z.Exc. den Minister van B. Z.," dewijl de Staten niet bevoegd zijn dergelijke opdragt aan eene commissie te doen; en van het 5de punt de laatste zinsnede weg te laten, nl. de woorden: als zij zal vermeenen te behooren.

De heer W. DE SITTER beantwoordt kortelijk de bedenkingen der beide vorige sprekers, waarbij hij doet opmerken, dat de commissie in hare conclusie gesproken had niet van eene proeve, maar van een concept-reglement, dat aan de overweging der vergadering zal worden aangeboden, terwijl het van de beslissing van deze zal afhangen, of dit hare goedkeuring zal wegdragen of niet; — dat ook de commissie het oog heeft gehad op art. 157 en daarom de eigene woorden van dat art. heeft overgenomen. Ten aanzien van het 4de punt, dat door den voorzitter betreden is, meent hij, dat die magt wel niet bij de wet gegeven is, maar ook niet uitdrukkelijk is verboden en bij analogie uit art. 96 zou kunnen worden opgemaakt. Overigens ziet spreker, daar de voorgestelde wijzigingen geene essentiële punten van het voorstel betreffen, als individuëel lid der commissie, er geen bezwaar in, zich daarmede te vereenigen.

De heer MODDERMAN kan zich ook wel vereenigen met de zienswijze van den voorzitter, hij staat er volstrekt niet op, dat de commissie in correspondentie trede met den Minister, evenmin als op het andere punt. Wat overigens de gemaakte bedenkingen aangaat, gelooft hij, dat men bij de beoordeeling te veel aan de praemissen is blijven hangen, ten gevolge der lectuur van de daarbij gevoegde stukken. Behalve het aandringen echter op een vast te stellen reglement, dat door de vorige sprekers op den voorgrond is gesteld, straalt eveneens in de missive van den Min. het verlangen door, omtrent de besprokene zaak alle mogelijke inlichtingen te bekomen. Door deze beide bedenkingen geleid, heeft de commissie daaraan trachten te voldoen, en gemeend, dat bij het ontwerp alle mogelijke daartoe betrekkelijke stukken, zoo als memoriën, bijlagen, enz., souden moeten gevoegd worden, om, indien het ontwerp onverhoopt door de verga[...] mogt worden afgestemd, te kunnen dienen tot inlichti[...] omtrent de punten, die men hier verlangt in een alge[...] te maken reglement te zien opgenomen. Men beoord[...] dus de bedoeling der commissie verkeerd, indien [...] meent, dat door haar eene proeve beoogd wordt; [...] is, dat er een concept-reglement worde gemaakt, het[...] zoo het de goedkeuring der vergadering heeft mogen [...] dragen, ter goedkeuring aan den Koning kan worden [...] zonden, en in zoo verre zal men ieder concept-regle[...] als eene proeve kunnen beschouwen. Wordt het echter [...] door de vergadering aangenomen, dan is daarin too[...] verschillende wijze van zien der vergadering kenbaar [...] maakt.

Overigens heeft de commissie gemeend, eene bijzo[...] commissie met deze taak te moeten belasten, die [...] genlijk tot de werkzaamheden van Ged. Staten be[...] doch waarmede men hen om de daaraan verbonden[...] jelijkheden en de daarmede gepaard gaande wijdloopi[...] derzoekingen, niet meende te moeten bezwaren bij [...] zoo menigvuldige werkzaamheden, die hun zijn opge[...]

De heeren SMIT, LAND en WELT, tevens leden de[...] missie, geven te kennen, dat zij zich met de voorg[...] veranderingen van den voorzitter wel kunnen vereen[...]

De heer DIEPHUIS deelt in de bedenkingen van de[...] DE HAAN en den voorzitter. Als hij het rapport wel begrepen, dan is de strekking van het voorstel jui[...] gedrukt door den heer DE HAAN. Het is waar, [...] commissie niet bedoelt, dat het ontwerp zal worden [...] voerd, maar alleen om als eene proeve te dienen. [...] nu nog is het gevoelen der commissie, dat het proef[...] ment wel zal kunnen worden ingevoerd, doch het is [...] niet haar bepaald plan. Men heeft gezegd, dat een c[...] wel altijd eene proeve zal kunnen genoemd worden, [...] is geheel iets anders een concept te maken om dit [...] als zoodanig te doen dienen, dan wel om het te [...] met het plan, om het door vaststelling tot reglem[...] uitvoering te doen brengen.

Buitendien vraagt spreker inlichting, welke reden[...] commissie hebben bewogen, om juist thans gebruik t[...] ken van de bepaling van art. 157 van de prov. wet[...] spreker niet inziet, dat Ged. Staten door die commi[...] hunne werkzaamheden zoozeer zullen worden ontlast[...] het voor Ged. Staten, als met alle betrekkelijke s[...] bekend en reeds een reglement geconcipiëerd hebbend[...] makkelijk zal zijn, om op nieuw, nu ze den ge[...] Staten kennen, een reglement te concipiëren.

De heer MODDERMAN, den vorigen spreker beant[...] dende, meent de bedoelingen van de commissie reed[...] delijk genoeg te hebben voorgedragen en hieromtre[...] nu het stilzwijgen te kunnen bewaren. De reden[...] bepalingen van het aangehaalde artikel, waarin juist d[...] uitdrukkelijk is opgenomen, meent hij dat men [...] wetgever moest vragen; die redenen zijn echter niet [...] zoeken; men wist dat het te behandelen onderwer[...] grooten omvang was en vele werkzaamheden [...] met zich voerde, en het is daarom niet te verwond[...] dat men wenschte gebruik te maken van de wettelij[...] paling, om Ged. Staten daarvan te kunnen ont[...] Intusschen blijft aan de vergadering de beslissing over[...] of er in dezen aanleiding is Ged. Staten van deze [...] lijke taak te ontlasten.

Nadat hierop nog een paar bedenkingen tusschen den [...] DIEPHUIS, den heer W. DE SITTER en den voorzitter [...] besproken, werd de alsnu door den voorzitter gewijz[...] clusie van het rapport voorgelezen en in omvraag ge[...] Het eerste punt der conclusie werd met 25 tegen 1 [...] aangenomen, terwijl de vier volgende punten zonder ho[...] lijke stemming werden aangenomen.

5) Nopens een verzoek van den aannemer R. M[...] om remissie en schadevergoeding wegens het maken [...] afsnijding van het Reitdiep tegenover Donghorn.

De heer HOMAN, behoorende tot de minderheid der [...] missie, welke met de meerderheid van gevoelen ve[...] omtrent de bevoegdheid der Ged. Staten tot het be[...] over boeten, door hen zelve opgelegd, ontwikkelt zijne [...] beelden daaromtrent en stelt derhalve voor, de con[...] aan te nemen van de voordragt van Ged. Staten.

De voorzitter kan zich ook niet met het gevoele[...] meerderheid vereenigen en wel uit een tweeledig oog[...] én wegens eene administratieve reden én dewijl dat ge[...] strijdig is met de letter en den geest der wet. Het [...] len der meerderheid aldus uit deze beide oogpunten [...] den hebbende, stelt hij voor, de conclusie van het r[...] af te stemmen en zich te vereenigen met de voordragt [...] Ged. Staten.

Bij de stemming wordt de conclusie van de m[...] heid van de commissie met 21 tegen 2 stemmen ve[...] pen en daarop de voordragt van Ged. Staten met 17 [...] 6 stemmen aangenomen.

De voorzitter nog de bedoeling der commissie ge[...] hebbende omtrent de benoeming der 5 leden der v[...] stelde commissie, geeft de heer W. DE SITTER te k[...] dat de commissie vermeend had, hierin niet van de[...] te moeten afwijken en de benoeming aan den vo[...] over te laten.

De voorzitter benoemt hierop tot leden der commi[...] heeren: MODDERMAN, W. DE SITTER, v. ROIJEN, [...] HUIS en ADDENS.

De vergadering wordt gesloten en de volgende bepa[...] aanst. Maandag voormiddag te 11 uur.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOIT[...]